Εκπομπή ΒΑΒΥΛΩΝΙΑ | Νέα Δεξιά και Αριστερός Λόγος (audio)

Εκπομπή ΒΑΒΥΛΩΝΙΑ.
Κάθε Παρασκευή στις 14:00, στην ERTOPEN.
Αναλύσεις και σχολιασμός… από τα κάτω.

Αυτή την εβδομάδα συζητάμε για τη νέα Δεξιά και τον αριστερό λόγο, τις αντιφάσεις και τις συγκλίσεις τους. Αφορμή το συνέδριο του ΣΥ.ΡΙΖ.Α. και οι τελευταίες “διαμάχες” στη βουλή για τη διαπλοκή.

Η Άμεση Δημοκρατία της Ροζάβα, Ο Ρόλος της στην Περιοχή και οι Ανεπάρκειες των Αναλύσεων περί “Ιμπεριαλισμού”

Αντώνης Μπρούμας

Έτσι, σύντροφοι, δεν θα πρέπει να αποτίσουμε φόρο τιμής στην Ευρώπη, δημιουργώντας Κράτη, θεσμούς και κοινωνίες που αντλούν έμπνευση από αυτήν. Η ανθρωπότητα περιμένει από εμάς κάτι διαφορετικό από μια απομίμηση, γιατί αυτό θα ήταν μια αισχρή

καρικατούρα
(Franz Fanon, Wretched of the Earth)

Με αφορμή την απελευθέρωση από τις ενωμένες κουρδικές και αραβικές πολιτοφυλακές της στρατηγικής πόλης της Manbij, που βρισκόταν στην κατοχή των ισλαμοφασιστικών δυνάμεων του ISIS, είναι καιρός να ανοίξουμε έναν διάλογο για τον ρόλο της Ροζάβα στην περιοχή της Μέσης Ανατολής από αντιεξουσιαστική σκοπιά, ασκώντας ταυτόχρονα κριτική στις σχετικές αριστερές αναλύσεις, που έχουν ως αφετηρία τις μαρξιστικές θεωρίες περί ιμπεριαλισμού.

Η θέση του γράφοντος για τη Ροζάβα είναι συγκεκριμένη. Πρόκειται για μία κοινωνική επανάσταση σε εξέλιξη, όπου ο εμφύλιος πόλεμος και η επακόλουθη μετατροπή της Συρίας σε "αποτυχημένο κράτος" έδωσε τη δυνατότητα για την ανάδυση μίας δυαδικής εξουσίας στην περιοχή. Από τη μία, η ένοπλη πρωτοπορία του στρατιωτικού σκέλους του PYD κατάφερε να αυτο-αναιρεθεί σε μία πολύπλοκη κοινωνική διαδικασία, συγκροτώντας μαζί με μεγάλα κομμάτια της κοινωνίας το κίνημα για τη δημοκρατική κοινωνία [TEV-DEM], μία μορφή ομοσπονδιοποιημένης λαϊκής κοινοτικής εξουσίας, που στηρίζεται στην άμεση δημοκρατία και στην κοινοτική διαχείριση της κοινωνικής [ανα]παραγωγής. Στον αντίποδα, οι θεσμίσεις βάσης του TEV-DEM βρίσκονται σε σχέση έντασης με τους υπό απόσπαση θεσμούς αντιπροσώπευσης ενός εμβρυακού κράτους, που αναδύεται μέσα από τις στάχτες του πολέμου. Σημαντικό ρόλο στη διαμόρφωση του αντίπαλου πόλου παίζει το Κουρδικό Εθνικό Συμβούλιο, η συντηρητική πολιτική δύναμη των Κούρδων της Συρίας που σχετίζεται με τη συντηρητική κυβέρνηση Μπαρζανί του Βορείου Ιράκ. Εγγυητικό ρόλο για την εύθραυστη ισορροπία υπέρ της λαϊκής εξουσίας παίζουν οι ένοπλες λαϊκές πολιτοφυλακές της Ροζάβα [YPG/YPJ]. Η εγγενώς αντιφατική αυτή διαδικασία ανάδυσης μίας δυαδικής εξουσίας στη Ροζάβα περιπλέκεται περαιτέρω από το γεγονός ότι η κοινωνική επανάσταση στην περιοχή περιστοιχίζεται από συντριπτικά ανώτερες εχθρικές δυνάμεις [ISIS, τουρκικό κράτος, συριακό κράτος] και βρίσκεται

σε έναν εξωτερικό πόλεμο άνευ ορίων για την επιβίωσή της.

Οι αριστερές αναλύσεις για τον ρόλο της Ροζάβα στην περιοχή αντιμετωπίζουν τα εξής εγγενή στις μαρξιστικές θεωρίες περί ιμπεριαλισμού προβλήματα:

α/ Επειδή εκκινούν από μία κρατικιστική ανάλυση του κοινωνικού γίγνεσθαι, στις θεωρίες του ιμπεριαλισμού το μοριακό υποκείμενο για τη διαμόρφωση των διεθνών συσχετισμών είναι το έθνος-κράτος. Ο λαϊκός παράγοντας σε διεθνές επίπεδο "εκπροσωπείται" μέσω αυτού. Ωστόσο, τα κράτη δεν εκπροσωπούν τις κοινωνίες, στις οποίες κυριαρχούν, καθώς συνιστούν θεσμούς εξουσίας αποσπασμένους από το κοινωνικό σώμα. Καμιά λοιπόν λαϊκή μορφή εξουσίας δεν μπορεί να εκπροσωπηθεί από το κράτος, στα γεωγραφικά όρια του οποίου παλεύει. Ως αποτέλεσμα, ο λαϊκός παράγοντας απουσιάζει εν πολλοίς από τις ιμπεριαλιστικές αναλύσεις για τη διαμόρφωση των διεθνών συσχετισμών. Εξαιτίας αυτής της απουσίας, εγγενούς σε κάθε κρατικιστική πολιτική ανάλυση, οι οπαδοί της ιμπεριαλιστικής θεωρίας αναζητούν τις μη ιμπεριαλιστικές δυνάμεις σε κρατικούς σχηματισμούς, κάποτε της πρώην ΕΣΣΔ, τώρα του Ιράν και της Ρωσίας. Αντίθετα, μία ανάλυση από τη σκοπιά του κοινωνικού ανταγωνισμού και από τα κάτω αναλύει το διεθνές γίγνεσθαι με βάση τις σχέσεις/δυνάμεις εξουσίας, που το διαμορφώνουν. Σήμερα περισσότερο από ποτέ, η πολιτική δεν μονοπωλείται από το κράτος, όπως πιστεύουν οι μαρξιστές. Αντίθετα, τα οριζόντια κινήματα δικτυώνονται σε διεθνές επίπεδο. Μία ανάλυση από τη σκοπιά του κοινωνικού ανταγωνισμού και από τα κάτω τοποθετεί εκεί τον λαϊκό παράγοντα, από εκεί αντλεί και διδάγματα για το ποιες είναι οι δικές μας δυνάμεις στον πλανήτη, αυτοί με τους οποίους παλεύουμε ώμο-ώμο.

β/ Επειδή εκκινούν από μία οικονομιστική ανάλυση του κοινωνικού γίγνεσθαι, στις θεωρίες του ιμπεριαλισμού οι αντι-ιμπεριαλιστικές δυνάμεις είναι οι δυνάμεις της εργασίας, όπως εκπροσωπούνται από τα "εργατικά κράτη" [άλλη αντίφαση = ο εργάτης είναι καταπιεζόμενη κατηγορία στη σχέση κεφάλαιο/εργασία, δεν μπορεί να υπάρξει εργατικό κράτος,

δηλαδή θεσμική κατάσταση στην οποία ο καταπιεζόμενος (εργάτης) θα είναι ταυτόχρονα και καταπιεστής (εργατικό κράτος)]. Απεμπολούνται έτσι οι δυνάμεις, που ιστορικά σε τελική ανάλυση έδωσαν και δίνουν τη μάχη απέναντι στην επέκταση του κεφαλαιοκρατικού τρόπου παραγωγής. Αυτές οι δυνάμεις δεν ήταν οι δυνάμεις της εργασίας, που είναι αποτέλεσμα της καπιταλιστικής αντίφασης και αναπαράγονται εντός της. Είναι οι αντι-αποικιοκρατικές δυνάμεις των ιθαγενικών κινημάτων και των κοινοτήτων των κοινών, που αναπαράγονταν και αναπαράγονται σε σχετική εξωτερικότητα από τον καπιταλιστικό τρόπο παραγωγής και το κράτος. Με δυο λόγια, η αντίσταση στην επεκτατική φύση του κεφαλαίου, που σε διεθνές επίπεδο αναπαράγει σχέσεις εξάρτησης και κυριαρχίας μεταξύ των λαών, λαμβάνει χώρα από τις κοινωνικές δυνάμεις τις οργανωμένες μέσα από κοινωνικές σχέσεις σε διαλεκτική εξωτερικότητα με το σύμπλεγμα κρατών/κεφαλαίου, οι δυνάμεις δηλαδή, η υπαγωγή των οποίων στον κεφαλαιοκρατικό τρόπο παραγωγής δεν έχει ολοκληρωθεί [ούτε και πρόκειται ποτέ να ολοκληρωθεί].

Επί του συγκεκριμένου. Στη σύγκρουση στη Συρία ποιες είναι οι δυνάμεις, που προωθούν την επέκταση του καπιταλιστικού τρόπου κοινωνικής αναπαραγωγής, τις εξαρτήσεις/σχέσεις κυριαρχίας του, τον πόλεμο; Παραμένοντας στο επιφαινόμενο των κοινωνικών πραγμάτων οι ορθόδοξοι μαρξιστές απαντούν πως τέτοιες δυνάμεις είναι κρατικές οντότητες, που χτίζουν διεθνή συστήματα εξάρτησης/κυριαρχίας πέρα από την επικυριαρχία των ΗΠΑ [Ιράν, Ρωσία, Άσαντ κτλ]. Στην ερώτηση ποια είναι τα διαφοροποιά στοιχεία τέτοιων συστημάτων γεωπολιτικής κυριαρχίας από το σύστημα ηγεμονίας των ΗΠΑ υπάρχουν μόνο ασάφειες. Πιο κριτικοί μαρξιστές ξεχειλώνουν τη θεωρία του ιμπεριαλισμού, ισχυριζόμενοι πως το ιμπεριαλιστικό παιχνίδι κινείται σε μία δυναμική διαλεκτική, όπου δεν υπάρχει απαράλλακτη ιμπεριαλιστική ουσία σε κάποιους παίκτες αλλά αυτοί την αποκτούν ή την απεκδύονται ανάλογα με τους συσχετισμούς δύναμης στη διεθνή σκακιέρα.

Η δική μας απάντηση είναι συγκεκριμένη. Τα κράτη είναι

σχηματισμοί εξουσίας αποσπασμένης από τις κοινωνίες τους και δεν τις εκπροσωπούν. Περαιτέρω, τα σύγχρονα κράτη λειτουργούν ως σύμπλεγμα με το κεφάλαιο, αποτελώντας από κοινού μία συνολική δύναμη προώθησης του καπιταλιστικού τρόπου παραγωγής σε κάθε έκφανση της κοινωνικής ζωής. Περαιτέρω, οι κρατικοί σχηματισμοί αποτελούν μορφές εξουσίας, που είναι συμβατές μεταξύ τους και βρίσκονται σε διαρκή απρόσκοπτη διεπαφή, άσχετα αν βρίσκονται στο κέντρο ή στην περιφέρεια του συστήματος. Συνεπώς, η συγκρότηση ενός σύγχρονου αντικαπιταλιστικού πλέγματος σχέσεων/δυνάμεων εξουσίας σε διεθνές επίπεδο δεν δύναται να προέλθει από δυνάμεις και θεσμούς εξουσίας συμμετρικούς μεταξύ τους και συμπλεγμένους με την καπιταλιστική κοινωνική αναπαραγωγή. Η ιστορία και η σύγχρονη διεθνής συγκυρία αποδεικνύουν, άλλωστε, ότι με το παιχνίδι του "ιμπεριαλισμού" ήταν πλήρως συμβατή η ΕΣΣΔ, όπως και τώρα η Ρωσία, η Κίνα, η Βραζιλία και το Ιράν.

Υπάρχει κάτι έξω από τον "ιμπεριαλισμό" κρατών/κεφαλαίου; Για όσους διακονούν σε μία πολιτική οικονομία της παραγωγής με κέντρο την αστικο-ϊδεολογικά διαχωρισμένη οικονομία από την πολιτική, τίποτα δεν υπάρχει πέρα από τον καπιταλισμό. Για εμάς, που συγκροτούμε, αντλώντας και από τα εργαλεία της κριτικής πολιτικής οικονομίας, μια αντιεξουσιαστική υλιστική θεωρία περί κοινωνικής αναπαραγωγής με κέντρο ανάλυσης την κοινωνική εξουσία, υπάρχουν ταυτόχρονα και ανταγωνιστικά συστήματα κοινωνικής αναπαραγωγής πέρα από τον καπιταλισμό, τα οποία και συνιστούν το δικό μας κέντρο ανάλυσης. Στο διεθνές επίπεδο, η ανάσχεση της επέκτασης του καπιταλισμού δεν γίνεται τόσο σε κάθετο όσο σε οριζόντιο επίπεδο μέσα από τις κοινότητες αγώνα και κοινωνικής αναπαραγωγής με βάση τα κοινά, που συγκροτούνται σε κάθε γωνιά του πλανήτη. Αυτά μας μεταφέρουν οι από- και μετα- αποικιοκρατικές επεξεργασίες και η ιθαγενική σκέψη. Στη διεθνή σκακιέρα, τέτοιες μορφές εξουσίας δεν μπορούν να έρθουν σε διεπαφή με το σύμπλεγμα κρατών/κεφαλαίου, γιατί είναι ασύμβατες και ασύμμετρες με το κυρίαρχο σύστημα εξουσίας. Μία τέτοια μορφή εξουσίας είναι οι ομοσπονδιομένες κοινότητες άμεσης δημοκρατίας στη Ροζάβα.

Καταλήγοντας, η εξεγερμένη Ροζάβα είναι ένα κοινωνικό εγχείρημα τεράστιας ακτινοβολίας, τόσο για την περιοχή της Μέσης Ανατολής όσο και για τα ριζοσπαστικά κινήματα όλου του κόσμου. Είναι η τιτάνια προσπάθεια τεράστιων κοινωνικών κομματιών στην περιοχή να αμφισβητήσουν και να επαναδιαπραγματευτούν όλες τις μορφές κυριαρχίας, ξεκινώντας από την πατριαρχία και την πολιτική/οικονομική κυριαρχία και φτάνοντας μέχρι την ανεξαρτησία από κράτη και στρατούς. Όλοι οι [δια]κρατικοί φορείς κοινωνικής εξουσίας, που δραστηριοποιούνται πολιτικά και στρατιωτικά στην περιοχή, από το συριακό και το τουρκικό κράτος μέχρι το Ιράν, τη Ρωσία, τις ΗΠΑ και την ΕΕ, αποτελούν δρώντες στο ίδιο γεωπολιτικό παιχνίδι εξουσίας και απολύτως συμβατές μορφές εξουσίας με την εγγενή τάση επεκτασιμότητας του κεφαλαίου, που προκαλεί τον πόλεμο. Έτσι, οι όποιες θέσεις στον μεταξύ τους ανταγωνισμού, είτε υπέρ είτε εναντίον είτε με ουδέτερη στάση απέναντι στη Ροζάβα, είναι απολύτως εφήμερες και αντικείμενο κυνικού παζαριού για την κατάταξή τους σε καλύτερες γεωπολιτικά θέσεις. Σήμερα, τα αμερικανικά και ρωσικά αεροπλάνα βομβαρδίζουν θέσεις του ISIS σε συνεννόηση με τις χερσαίες δυνάμεις των μαχητών των YPG/YPJ, ενώ ο κρατικός συριακός στρατός δεν κάνει εκτεταμένες εχθροπραξίες κατά της Ροζάβα. Αύριο, είναι πολύ πιθανό, ανάλογα με τη γεωπολιτική συγκυρία, τα αμερικανικά ή τα ρωσικά αεροπλάνα να βομβαρδίζουν θέσεις των YPG/YPJ σε συνεννόηση με τις χερσαίες δυνάμεις του κρατικού συριακού στρατού, ενώ οι Αμερικανοί ή οι Ρώσοι να παζαρεύουν τη δήθεν υποστήριξή τους στη Ροζάβα με οποιοδήποτε άλλο γεωπολιτικό αντάλλαγμα.

Αντιθέτως, η λαϊκή εξουσία της Ροζάβα αποτελεί μορφή εξουσίας ασύμβατη με τις κρατικές μορφές εξουσίας και, ως εκ τούτου, δυνάμει ανεξέλεγκτη για τα γεωπολιτικά παιχνίδια ολονών. Είναι ο λαϊκός παράγοντας, που οι αποικιοκρατικές δυνάμεις πρώτα επιθυμούν να προσεταιριστούν, αφού αντλεί τη δύναμή του από το γεγονός πως είναι κοινωνικοποιημένος, και κατόπιν είναι έτοιμοι να τον ελέγξουν είτε δια της κρατικοποίησης είτε καταστρέφοντάς τον πολιτικά και στρατιωτικά. Η μόνη λοιπόν

περίπτωση η Ροζάβα να λειτουργήσει ως εργαλείο αποικιοκρατίας στην περιοχή, είναι να πάψει να υφίσταται ως αυτό που είναι, δηλαδή ως διαδικασία κοινωνικής επανάστασης, και να μεταβληθεί σε θεσμισμένη εξουσία ομόλογη των λοιπών γεωπολιτικών παικτών, δηλαδή αστικό κράτος. Από την πλευρά μας δεν αναλύουμε τη διεθνή κατάσταση για τη συμμετοχή σε εξουσιαστικά παιχνίδια γεωπολιτικής, αλλά για την αναβάθμιση των θέσεων της κοινωνικής αντιεξουσίας στον διεθνή κοινωνικό ανταγωνισμό. Είμαστε λοιπόν και θα είμαστε στη Μέση Ανατολή με τις δυνάμεις της ελευθερίας, τα αυτόνομα κοινωνικά κινήματα, που παλεύουν για την κοινωνική χειραφέτηση. Δύναμη στη Ροζάβα και στα όπλα της!

Ο Αυτόματος Κόφτης

Νώντας Σκυφτούλης

Δεν είναι μόνο μια θεσμική (εξωκοινοβουλευτική) επιβαλλόμενη τεχνική διαδικασία δημοσιονομικής προσαρμογής αλλά και ένα φαντασιακό που επιβάλλεται από το καθεστώς σαν κοινωνική σχέση, σαν καθολική τροπικότητα και σαν εξήγηση όλων των πολιτικών και κοινωνικών επιλογών. Μπορεί να ξεκίνησε για να περιορίζει την «μπουκιά στο στόμα» αλλά προϋπήρχε και θα υπάρχει θεσπισμένος πλέον διευρυνόμενος και επεκτεινόμενος σε όλα τα πεδία κοινωνικών και πολιτικών σχέσεων και θα είναι η ευθύνη, η εξήγηση, η απάντηση για όλα. Τι εννοούμε;

Η κυβερνησιμότητα και η διαχειρισιμότητα ήδη χρόνια τώρα έχουν πάρει τη θέση της πολιτικής εξοστρακίζοντάς την, με αποτέλεσμα να ατονήσει η πολιτική διαφοροποίηση αλλά και η κοινωνική. Αυτός ο σύγχρονος και ιδιότυπος ολοκληρωτισμός δεν σταματά ούτε θα σταματήσει σε έναν γενικό ορισμό της διαχειρισιμότητας ή κυβερνησιμότητας αλλά θα την ενισχύει και θα την οριοθετεί

συνεχώς μέχρι εκεί που του επιτρέπει η διάλυση του κοινωνικού ιστού, του συλλογικού αλλά και του ατομικού «είναι» των ανθρώπων. Προς αυτήν την κατεύθυνση ο αυτόματος κόφτης θα κόβει ό,τι βρίσκεται έξω από τον ρυθμό της κυβερνησιμότητας. Το πώς θα γίνεται αυτό, το ποιος θα πατάει το κουμπί για να λειτουργεί ο κόφτης είναι απλό: η κυβέρνηση, δηλαδή η διαχείριση.

Η κυβέρνηση της Αριστεράς σε τόσο λίγο μικρό διάστημα και με την κοινοτοπία «*τώρα είμαστε κυβέρνηση, δεν είμαστε το 4,6%*» -αντί να σημαίνει το αντίθετο- πάτησε το κουμπί του αυτόματου κόφτη στα κάτωθι:

Πρώτον. Διέλυσε τον ΣΥ.ΡΙΖ.Α. μετατρέποντας τον σε όχημα πρωθυπουργοποίησης του Τσίπρα και εγκαθίδρυσης του προνομιακού κύκλου του. Γι'αυτό πρώτα συνέτριψε όλα τα νοήματα τα οποία έστω και σε επίπεδο παριστάνειν κινητοποιούσαν και έδιναν περιεχόμενο πολιτικό και προοπτική κινηματική στα μέλη και στα στελέχη του. Είναι γνωστό τοις πάσι ότι κανένας βουλευτής, στέλεχος ή επίσημος φορέας δεν καταδίκαζε τη βία του δρόμου και μάλιστα με ντιρεκτίβα από πάνω (είχαν φτάσει τόσο ψηλά!). Αυτό εξηγείται λόγω συμμετοχής έστω τυπικής και συναισθηματικής και στον Δεκέμβρη του 2008 αλλά και στις Σκουριές και σε άλλες κινηματικές διαδικασίες που πολλοί νέοι του ΣΥ.ΡΙΖ.Α. πίστευαν πραγματικά. Εδώ οι διαψεύσεις είναι αλλεπάλληλες. Επιπλέον, οι συμμετέχοντες οργανωτικά στον ΣΥ.ΡΙΖ.Α. είναι αλήθεια ότι είχαν επωμιστεί περισσότερες προσδοκίες και από τον «κοινωνικό» ΣΥ.ΡΙΖ.Α. αλλά και από τους συμπαθούντες αφού και ενάντια στο μνημόνιο ήταν αλλά και φορτώθηκαν με επιπλέον νοήματα ρήξης στη διαδικασία του δημοψηφίσματος.

Συνέπεια η οργανωτική διάλυση η οποία είναι οριστική. Δεν υπάρχει η παρελθούσα πολυτέλεια του Ανδρέα να διαγράφει τα 2/3 των μελών και την επόμενη να συμπληρώνονται. Και τούτο διότι η εξατομίκευση και η διάλυση του κοινωνικού δεσμού δεν επιτρέπει την οργανωτική αναπαραγωγή του συλλογικού με τους ρυθμούς που απαιτούνται. Ναι μεν ο ΣΥ.ΡΙΖ.Α. δεν διακρινόταν για τις

οργανωτικές του δυνατότητες αλλά από το 2012 και μετά υπήρξε μια αθρόα εγγραφή μελών τα οποία νέα μέλη δεν έρχονταν να εμπλουτίσουν, να συμμετάσχουν ή να συνδιαμορφώσουν, αλλά πήγαιναν για να είναι μέσα σε αυτό το ελπιδοφόρο που έρχεται στην καλύτερη περίπτωση ή για ωμή ιδιοτέλεια στη χειρότερη. Και στις δύο περιπτώσεις για να επωφεληθούν και όχι για να σηκώσουν βάρος. Αυτός είναι ο λόγος που δεν υπάρχουν ούτε θα υπάρξουν νέα στελέχη. Με τον Βούτση και τον Παπαδημούλη θα τη βγάλουν. Άντε και με τον Φίλη. Αυτός ο όγκος των νέων μελών είναι ένας άδειος τενεκές όπως αυτός ο καημένος διορισμένος πρόεδρος της νεολαίας ΣΥ.ΡΙΖ.Α. Εδώ ο αυτόματος κόφτης της αριστερής κυβέρνησης έκοψε και τον βήχα των εναπομεινάντων συριζαίων οι οποίοι είναι και αυτοί σε κατάσταση αναμονής στην έξοδο.

Δεύτερον. Εξαιρεί την «κοινωνία των πολιτών». Όσο διευρύνεται η ελευθερία της Κοινωνίας τόσο περιορίζεται η ελευθερία του Κράτους. Αυτός είναι ένας κοινωνικός νόμος ο οποίος είναι γνωστός εκατέρωθεν. Καμιά κοινωνία ποτέ και πουθενά δεν υπάρχει σε κατάσταση σιγής νεκροταφείου επειδή συμφώνησε σε ένα γενικό Σύνταγμα. Μα μπορεί να ισχυριστεί κάποιος διερωτώμενος: δεν μπορεί η ίδια η κοινωνία να αυτοπεριοριστεί, να αυτοελεγχθεί, να εναρμονιστεί πλήρως με αυτή την ολοκληρωτική συνθήκη της κυβερνησιμότητας και διαχειρισιμότητας; Όχι, απόλυτη αλλοτρίωση δεν μπορεί να υπάρξει και κοινωνία χωρίς «κοινωνία των πολιτών» δεν μπορεί να υπάρξει και αυτός ταυτόχρονα είναι ο λόγος ύπαρξης της βίας του κράτους. Και να διευκρινίσουμε ότι δεν μιλάμε για ιδεολογικό ολοκληρωτισμό της δεκαετίας του ‘30.

Ως «κοινωνία των πολιτών» εννοούμε την ενεργούσα κοινωνία η οποία λειτουργεί στα όρια του νόμου διευρύνοντας τον χώρο αναπνοής της και όσο η συμμετοχική διαδικασία διευρύνεται τόσο διευρύνεται και η παραβατικότητα. Χωρίς μεσάζοντες, κοινωνικά ιατρεία, καταλήψεις αστικών αγρών (Ελληνικό, πάρκο Τρίτση), αυτοδιαχειριζόμενα εγχειρήματα εργαζομένων (ΒΙΟ.ΜΕ.), καταλήψεις αντιεξουσιαστικές-αμεσοδημοκρατικές στέγης

προσφύγων, αριστερές παραταξιακές (Δημοτική Αγορά Κυψέλης), κοκ. είναι παραδείγματα παραβατικότητας της «κοινωνίας των πολιτών». Ανάλογα με τους συσχετισμούς το κράτος παρεμβαίνει ή όχι προκειμένου να τα καταστείλει ή να τα ενσωματώσει. Η κυβέρνηση ΣΥ.PIZ.A. επέλεξε το δεύτερο. Είναι μια οποιαδήποτε κυβέρνηση; Όχι, γιατί στον ΣΥ.PIZ.A. μέχρι και πριν ένα χρόνο και ο ίδιος ο πρωθυπουργός ήθελε να φαίνεται ότι πρωτοστατούσε για τους ελεύθερους χώρους και ιδιαίτερα για το Ελληνικό. Όμως εις μάτην. Η κατάληψη της Νίκης στη Θεσσαλονίκη πέρασε από όλες τις κυβερνήσεις και αμιγούς δεξιάς και συγκυβερνήσεις διάφορες με τις ίδιες πιέσεις. Όμως ήταν ο ΣΥ.PIZ.A. που πάτησε και εδώ το κουμπί του αυτόματου κόφτη.

Τρίτον. Φρενάρει την ριζοσπαστικοποίηση. Συντηρητικοποίηση είναι για τη διαχείριση του υπάρχοντος, ριζοσπαστικοποίηση είναι για την αλλαγή του υπάρχοντος (ας βολευτούμε με αυτούς τους απλούς ορισμούς). “Σε συνθήκες δημοκρατίας, ο σεβασμός στους νόμους και στο Σύνταγμα δεν μπορεί να αντιβαίνει στις αξίες της Αριστεράς”. Αυτό το αφιερώνει ο ΣΥ.PIZ.A. στους παλιούς που είχαν υποστεί τον 509 και επέμεναν να φτιάχνουν παράνομες οργανώσεις, τον 330 και επέμεναν να φτιάχνουν συνδικάτα, και σε τόσους ανθρώπους που αγωνίζονταν ενάντια στους κρατικούς νόμους της ριζοσπαστικής Δεξιάς (ΕΡΕ) τότε. Τώρα η ριζοσπαστική Αριστερά μας εγκαλεί. Η επίκληση είναι ίδια. Νόμος και τάξη. Όταν λέμε ίδια εννοούμε πολύ ίδια. Εδώ δεν αναφερόμαστε στην κοινοτοπία της νομιμότητας που έχει ή προσδίδει η εξουσία αλλά στη διάλυση του πνεύματος της ριζοσπαστικοποίησης και στην επαναφορά της τάξης. Ο λόγος που γράφτηκε στην Αυγή η παραπάνω ατάκα των εισαγωγικών ήταν για να απαντήσει στις εκκενώσεις των καταλήψεων της Θεσσαλονίκης. Αλλά είναι μόνο γι’αυτό ή μήπως πρόκειται για τη δικαιολόγηση ενός νέου ανθρωπολογικού αριστερού, τύπου Δρίτσα ο οποίος πρωτοστατούσε στο λιμάνι της αγωνίας και τα’χει πρήξει σε όλους τους Πειραιώτες (ακόμα και στη Γένοβα ήρθε για να γίνει υπουργός) και είναι ο ίδιος που πουλάει το λιμάνι λόγω κόφτη.

Η ριζοσπαστικοποίηση βέβαια είναι κοινωνικό ζήτημα δεν είναι

κυβερνητικό. Μπορεί όμως μια κυβέρνηση να αποθαρρύνει την ριζοσπαστικοποίηση. Ο ΣΥ.PIZ.Α. παρόλες τις προσπάθειες θα μπορέσει τελικά να αποθαρρύνει την κοινωνική ριζοσπαστικοποίηση;

Αυτή τη στιγμή σε πολύ μικρό διάστημα ο ΣΥ.PIZ.Α. έχει επιβάλλει το αριστερό δόγμα του σοκ για την επαναθεμελίωση του καπιταλισμού. Οι αριστεροί όλων των αποχρώσεων βρίσκονται σε κατάσταση σοκ και οι εξηγήσεις που δίνουν περιορίζονται από τα φαντασιακά που γνώριζαν και δεν βρίσκουν πολιτικές λύσεις του γόρδιου δεσμού τους. Φυσικά, η προοπτική δεν έχει κλείσει στην Ελλάδα όσες προσπάθειες κι αν κάνει ο ΣΥ.PIZ.Α. ο οποίος δεν θα μακροημερεύσει και ούτε δυνατότητες έχει. Ο φόβος που έχει κυκλώσει την κυβέρνηση δεν παράγει δυνατότητα αλλά υποταγή. Υποκείμενα ανεξέλεγκτα περιμένουν στη γωνία τροφοδοτούμενα από τη διάλυση των πολιτικών και κοινωνικών αξιών. Το πολιτικό σχέδιο των νέων επαναστάσεων από τον στοχασμό πρέπει να έρθει στο προσκήνιο. Ούτε η Αριστερά ούτε η Δεξιά μπορούν να αντιστρέψουν αυτή την απροβλεψιμότητα της νέας ριζοσπαστικής υποκειμενικότητας.

Οι αποκλεισμένοι στο Μαξίμου ας πατούν κάθε τόσο το κουμπί του αυτόματου κόφτη. Αυτό τελικά είναι το κουμπί τους.

Υ.Γ. Η «κοινωνία των πολιτών» είτε από τον Γκράμσι είτε από την καθεστωτική φιλολογία προϋποθέτει εξουσία η οποία κατοχυρώνει τον «πολίτη» και γι’αυτό δεν μας είναι οικεία γλώσσα. Εδώ στο κείμενο χρησιμοποιείται και για αυτούς που αισθάνονται ότι η εξουσία είναι υποχρεωμένη να τους σέβεται ως πολίτες.

Η Απογύμνωση του (Νέο)Αριστερού Λόγου – Το κοινωνικο-ιστορικό δείγμα

Αποστόλης Στασινόπουλος

«Είμαστε κάθε λέξη απ' το σύνταγμα αυτής της χώρας»

Με αυτή την εμβληματική φράση για τη σύγχρονη αριστερά θέλησε ο Α. Τσίπρας να σφραγίσει μετά την πρώτη εκλογική νίκη του Σύριζα τις προγραμματικές δηλώσεις της κυβέρνησης, εγκαινιάζοντας τον νέο κυβερνητικό σχηματισμό ως τον μοναδικό φορέα επαναλειτουργίας του κράτους και διαφύλαξης της συνταγματικής νομιμότητας. Ήδη από την πτώση της εγχώριας σοσιαλδημοκρατικής πλάνης και την κατάρρευση του Πασόκ, είχε αποδυθεί σε μια επιχείρηση προσεταιρισμού των πολιτικών αιτημάτων του εν λόγω χώρου μέσα από τη διαρκή επίκληση της «δημοκρατικής παράταξης» του τόπου, απευθυνόμενος σε ένα από χρόνια κατασκευασμένο ακροατήριο που από τα μέσα του προηγούμενο αιώνα και με πολλαπλές μεταμφιέσεις αποτελεί τη βάση της κεντρικής πολιτικής εξουσίας.

Τα θεμέλια της «δημοκρατικής παράταξης» που δεν κατάφερε να διατηρήσει στο πελατολόγιό του ο Ευ.Βενιζέλος και κατέγραψε στην εκλογική του ατζέντα ο Σύριζα, σηματοδότησαν την κορύφωση του αριστερού εγχειρήματος κατάληψης της εξουσίας και παραγωγής ενός ηγεμονικού λόγου διαχωρισμένου από τις δημοκρατικές αιχμές που είχαν αναδείξει τα κοινωνικά κινήματα των τελευταίων ετών. Βέβαια, μόνο ένας τραγωδός του 21ου αιώνα θα μπορούσε να διαλευκάνει πού οδηγεί η σύγχυση μεταξύ της προσκόλλησης στο ενωσιακό μοντέλο, της λατρείας των κινημάτων και της λενινιστικής φαντασίωσης του αυτοσκοπού της εξουσίας. Ο Λένιν το 1917 ήξερε πολύ καλά ένα πράγμα, πως έφτασε η στιγμή για να πάρει την εξουσία και πως αύριο θα είναι αργά. Έχουν περάσει σχεδόν εκατό χρόνια από τότε και ενώ το παρόν

των κοινωνιών επιταχύνεται και μεταβάλλεται ραγδαία, ο πόθος της εξουσίας για την εξουσία παραμένει ακατάβλητος στον αριστερό λόγο.

Η ρητορική της πόλωσης που συνόδευσε την πολιτική της ενσωμάτωσης ακολούθησε πιστά τα νεοελληνικά διλήμματα του «Καραμανλής ή τανκς» και του μεταμφιεσμένου «σοσιαλισμός ή βαρβαρότητα», προσθέτοντας με μπόλικη δόση αριστερού λαϊκισμού το νεόκοπο μνημόνιο-αντιμνημόνιο. Συγκαλύπτοντας το πορώδες έδαφος της ριζοσπαστικοποίησης της δημοκρατίας και επαναπροσδιορισμού των μεταπολεμικών και μεταπολιτευτικών θεσμών της ελληνικής κοινωνίας που απασφαλίστηκε τα τελευταία χρόνια, προσέφυγε σε μια καταγγελία της λιτότητας και διεκδίκηση της καταστρατηγημένης δημοκρατίας αγνοώντας το κολλώδες τέλμα της σοσιαλδημοκρατίας και τα οριακά σημεία απόδοσης της αντιπροσώπευσης. Ακόμα, η διακαής επιθυμία παρείσφρησης στην κρατική εξουσία και η επιδίωξη ισχυροποίησης της ευρωπαϊκής νομικο-πολιτικής τάξης δίχως καμία διερώτηση γύρω από τις δομές και τους μηχανισμούς που τις συστήνουν κατέδειξε και κατά δήλωση της ευρωπαϊκής ελίτ πως η “αριστερή” διακυβέρνηση απεδείχθη η ικανότερη ώστε να ολοκληρώσει χωρίς ιδιαίτερους κλυδωνισμούς τη συντριβή των κοινών και τη διάλυση του κοινωνικού συμβολαίου.

Τι μπορεί να σηματοδοτούν όμως για τη σύγχρονη Ευρώπη λέξεις όπως έθνος-κράτος, κοινωνικό συμβόλαιο, αντιπροσώπευση, πρόοδος, ανάπτυξη; Τι έχει απομείνει άραγε σήμερα από τις αφετηριακές εξαγγελίες περί ελευθερίας, ισότητας και αδελφοσύνης; Οι παραδοσιακοί διαχωρισμοί καθίστανται αναχρονιστικοί καθώς εδραιώνεται πλέον η πολιτειακή ισχύς της οικονομικής σφαίρας αφού η πολιτειακή και πολιτική ζωή βουλιάζει στην οικονομία της αγοράς και των διάχυτων οικονομικο-πολιτικών δικτύων υπερεθνικής εξουσίας συντρίβοντας τη δυνατότητα του πολίτη να συμμετέχει καθοριστικά στην απόφαση. Τι σημαίνει να είσαι πολίτης σήμερα στη Ευρώπη; Η διάκριση δημοσίου και ιδιωτικού έχει πλήρως διαρραγεί, και η έννοια του πολίτη απαξιώνεται επειδή εκφράζει τον

κατακερματισμό και την πολιτική αδυναμία των πολιτών απέναντι στις παντοδύναμες ελίτ. Ο πολίτης δεν έχει πραγματικό λόγο στην απόφαση, γεγονός που εκδηλώθηκε ξανά με τεράστια σαφήνεια μετά και το τελευταίο δημοψήφισμα. Η Ε.Ε. ενσαρκώνει σήμερα μια συγκεντρωτική δομή ολιγαρχικού τύπου που τείνει διαρκώς σε γιγαντισμό. Στον πυρήνα της ευρωπαϊκής λογικής και φαντασίας βρίσκεται η αντίληψη πως όλα κινούνται γύρω απ' την οικονομία επιβάλλοντας έναν πολιτισμό της οικονομίας σε έναν διαρκή επαναπροσδιορισμό με όρους χρηματοπιστωτικής ολοκλήρωσης. Γινόμαστε καθημερινά μάρτυρες μέσα από ένα πλήθος γεγονότων, της συντριπτικής υπεροχής της κερδοσκοπίας που αδηφάγα επιχειρεί να ιδιωτικοποιήσει το σύνολο των κοινών υπό το γυμνό πέπλο της ανάπτυξης, διαμορφώνοντας ένα αδιάσπαστο συνεχές περιφράξεων. Η Ευρώπη διαχωρίζεται σε ζώνες υψηλής τεχνολογικής ανάπτυξης, ειδικές ζώνες όπου το δίκαιο περιστέλλεται ανά περίσταση και ζώνες ανομίας.

Τα παγκόσμια πλέον δίκτυα οικονομικής εξουσίας που επικαθορίζουν τις αποφάσεις για το μέλλον των κοινωνιών, μετασχηματίζουν το κράτος σε έναν θεσμό θωράκισης της δημόσιας ασφάλειας και υλοποίησης των κυρίαρχων επιταγών. Χαρακτηριστικό ως προς αυτό είναι το παράδειγμα των Σκουριών όπου η κρατική δομή αναλαμβάνει τον ρόλο του αστυνόμου μεταξύ της κερδοσκοπίας της Eldorado Gold και της τοπικής κοινωνίας εις βάρος φυσικά των τοπικών αντιστάσεων. Ακόμα, η υιοθέτηση κεϋνσιανών πολιτικών στο σύγχρονο παγκοσμιοποιημένο περιβάλλον έδειξε γρήγορα τα όριά της. Η σχετική αποτελεσματικότητα των παραπάνω πολιτικών, που εδραζόταν στις πρώτες δεκαετίες μεταπολεμικά, βασιζόταν στην ικανότητα των κυβερνήσεων να ελέγχουν με νομισματικά και δημοσιονομικά μέτρα το επίπεδο της απασχόλησης, τον ρυθμό της ανάπτυξης, το επίπεδο των τιμών και το εξωτερικό ισοζύγιο. Η έξοδος από τις κλειστές οικονομίες σε μια διευρυμένη αγορά πολλαπλών διαστρωματώσεων, η υπερδιόγκωση του οικολογικού αποτυπώματος με την ταυτόχρονη υφεσιακή τάση της παγκόσμιας οικονομίας –προς πείσμα και των αριστερών επιδιώξεων για νέες αναπτυξιακές διαδρομές– και η υποβάθμιση της κρατικής πολιτικής ισχύος σημαδεύει το ήδη απονεκρωμένο

σώμα της κρατικής εξουσίας με όρους κυρίαρχης εθνικής πολιτικής. Η νεοφιλελεύθερη σκακιέρα απορροφά την εθνική πολιτική της σοσιαλδημοκρατίας καθιστώντας την αντιμνημονιακή συνθηματολογία και το κεϋνσιανό πρόγραμμα σε έσχατης πολιτικής σημασίας διεκδικήσεις. Βέβαια, ο τραγέλαφος των αριστερίστικων οραμάτων επίλυσης των προβλημάτων δια της εξόδου από το ενωσιακό μόρφωμα παραγνωρίζει αφενός την εξωτερική απόδοση της ισοτιμίας του εσωτερικού νομίσματος και αφετέρου την ισχύ των παγκόσμιων δικτύων εξουσίας με την παράλληλη καθυπόταξη κρατών εκτός Ε.Ε. από τα εν λόγω δίκτυα.

Η εξαγγελία του δημοψηφίσματος αποκάλυψε με διαφάνεια την αμηχανία και τον συνολικό αυτοεγκλωβισμό του πολιτικού σχεδιασμού και της κυρίαρχης ρητορικής του Σύριζα. Η «πολιτική του εφικτού», που προσέβλεπε σε μια αμοιβαία επωφελή λύση, καθαίρεσε γρήγορα την πολλαχώς καθαγιασμένη «αριστερή» διαχείριση του κράτους υπό την προωθητική αντιπολίτευση των κινημάτων και καθιέρωσε την παραγωγή ενός λόγου επαναθεμελίωσης της «μη εναλλακτικής». Άλλωστε, η αποφυγή κριτικής των μετασχηματισμών της σύγχρονης κρατικής δομής και του επελαύνοντος οικονομισμού προς όλα τα πεδία της ζωής που οδήγησε στην απογύμνωση του αριστερού λόγου, είχε να αντιμετωπίσει και τη νέα συμφωνία της TTIP. Η διχοτομική διαίρεση της κοινωνίας σε δύο αντιμαχόμενα στρατόπεδα, που κατασκεύασε το εύπεπτο και λαϊκίστικο δίλημμα της εξόδου από το μνημόνιο και κατέληξε στο δημοψήφισμα, οικοδόμησε τους όρους της ήττας μέσα από τη μη διαχειρισιμότητα του ΟΧΙ και την υπογραφή της νέας συμφωνίας. Η διεξαγωγή του δημοψηφίσματος δεν σηματοδότησε επ’ ουδενί την άσκηση κοινωνικής εξουσίας με δημοκρατικές συντεταγμένες. Παρουσίασε όμως μια κοινωνική δυναμική με τεράστια εσωτερική ρευστότητα αλλά και σαφή διατεταγμένη οριοθέτηση που εκφράστηκε συντριπτικά.

Τα φαντάσματα μιας σύγχρονης αριστερής κρατικής ηγεμονίας και μιας σύζευξης με διαχωρισμούς μεταξύ αριστερής διακυβέρνησης και κοινωνικών κινημάτων εξανεμίστηκαν ταχύτατα, με τον

αριστερό κυβερνητισμό να ολισθαίνει ολικά σε έναν αυταρχικό φιλελευθερισμό και να καθηλώνει τα κινήματα επιζητώντας την κρατικοποίησή τους. Η αποτυχία της αριστερής διακυβέρνησης δεν καταδεικνύει την αδυναμία της ηγεσίας του Σύριζα να διαπραγματευτεί και να υλοποιήσει τον πολιτικό της προγραμματισμό αλλά αναφέρεται στο σύνολο της αριστερής στρατηγικής και ρητορικής και στην καθολική φαντασίωσή της για την εφόρμηση στην κρατική εξουσία και την εναλλακτική της διαχείριση. Το γεγονός αυτό συμπαρασύρει το σύνολο του αριστερού λόγου, ο οποίος σε όλες τις εκφράσεις του είναι άρρηκτα συνυφασμένος με την πρόσδεση στην κρατική εξουσία. Η κρατική δομή έχει περιέλθει σε μια ψυχρή και αναποτελεσματική διαχειρισιμότητα, μετατρέποντας τους επίδοξους εραστές της σε υπαλληλικό προσωπικό. Η αριστερή περιπλάνηση στην εξουσία έδειξε ξανά τα όριά της. Ας μη γυρεύουν οι αστερισμοί του αριστερισμού την ανικανότητά τους να εισέλθουν στο κοινοβούλιο στην ανωριμότητα των συνθηκών.

Περιοδικό Βαβυλωνία #Τεύχος 18

Δυστυχώς για την Αριστερά, ο ΣΥ.PIZ.A. είναι Αριστερά

Πέτρος Τζιέρης

Η γενικότερη σύγχυση που επικράτησε σε όλους τους πολιτικούς χώρους μετά την 1η εκλογική νίκη του ΣΥ.PIZ.A. κορυφώθηκε σταδιακά μετά την περίοδο του δημοψηφίσματος και την υπογραφή του 3ου μνημονίου. Το σοκ των εξελίξεων ήταν τόσο ισχυρό για τα κόμματα της Αριστεράς και το αριστερό φάσμα των ψηφοφόρων του ΣΥ.PIZ.A., που στην προσπάθεια τους να διασωθούν πολιτικά και ηθικά από την πανωλεθρία, έχουν υποπέσει σε κάθε λογής νοητική

αφαίρεση που μπορεί να σκαρφιστεί ο νους ενός αριστερού. Το επιστέγασμα αυτής της διαδικασίας συμπυκνώνεται στη φράση «ο ΣΥ.PIZ.Α. δεν είναι Αριστερά». Είναι όμως έτσι τα πράγματα ή πρόκειται για μία αφελή άρνηση της πραγματικότητας προκειμένου να διασωθεί η ταυτότητα του αριστερού;

Η κορύφωση κάθε αριστερού πολιτικού σχεδίου είναι η κατάληψη της εξουσίας. Ο ΣΥ.PIZ.Α. αναμφισβήτητα ήταν απόλυτα συνεπής ως προς αυτό. Προϋποθέσεις μεταξύ άλλων για να υπάρχει ο ΣΥ.PIZ.Α. στην εξουσία σήμερα , ήταν και θα είναι η μετατόπιση του πολιτικού πράττειν και λέγειν προς τα «δεξιά» με στόχο τη δημιουργία συναίνεσης με ευρύτερα κοινωνικά κομμάτια, η συμμαχία με μερίδα του εγχώριου μεγάλου κεφαλαίου για την αντιμετώπιση της άλλης μερίδας του εγχώριου μεγάλου κεφαλαίου και η συμμαχία με ανεπτυγμένα καπιταλιστικά κράτη της δύσης για την προστασία από άλλα μεγάλα καπιταλιστικά κράτη της δύσης. Όλα τα αριστερά κόμματα που έχουν στόχο την κατάληψη της εξουσίας (όλα τον έχουν) δε θα μπορούσαν να παρακάμψουν αυτά τα βήματα και δε θα μπορούσαν διότι παρά τις διάφορες παραλλαγές το εξουσιαστικό παράδειγμα ιστορικά παραμένει ενιαίο είτε αριστερό είτε δεξιό. Ο δρόμος της διαχείρισης μέσω της κατάληψης της εξουσίας, που έχει επιλέξει ιστορικά ως μοτίβο η Αριστερά, δεν μπορεί παρά να είναι ένας δρόμος γεμάτος συμβιβασμούς, ιδεολογικές αντιφάσεις, απογοητεύσεις.

Μια πρώτη απάντηση σ’ αυτό το επιχείρημα θα ήταν ότι «ακόμα και στα πλαίσια της διαχείρισης η Αριστερά δεν θα υπέγραφε ποτέ ένα μνημόνιο και θα επέλεγε το δρόμο της ρήξης με την Ευρωπαϊκή Ενωση και το Ευρώ». Αρχικά, πολύ αμφιβάλλω ότι τα υποπροϊόντα του μαρξισμού που συγκροτούν την εξωκοινοβουλευτική Αριστερά σήμερα θα προέβαιναν σε μία διαφορετική επιλογή, αλλά αυτό είναι άλλη ιστορία. Μήπως όμως είναι κάτι ξένο για την Αριστερά η υπογραφή ταπεινωτικών συνθηκών ανά την ιστορία (βλ. Μπρεστ-Λιτόφσκ, Βάρκιζα, συμφωνία ΗΠΑ-Κούβας); Αν δεχόμασταν αυτό το επιχείρημα, ότι δηλαδή ο ΣΥ.PIZ.Α. δεν είναι Αριστερά επειδή υπέγραψε το μνημόνιο, αντιστοίχως θα έπρεπε να καταργήσουμε την ταυτότητα

και από προσωπικότητες όπως ο Λένιν, ο Στάλιν και ούτω καθεξής. Για όσους επικαλεστούν την αναντιστοιχία της αναλογίας, ας σκεφτούν μόνο το ιστορικών διαστάσεων μέγεθος της αναταραχής και της ελπίδας για την Αριστερά και όχι μόνο που προκάλεσε διεθνώς, τόσο η νίκη του ΣΥ.PIZ.A. στις εκλογές όσο και το δημοψήφισμα του Ιουλίου.

Το σημείο όμως που ο παραλογισμός περί του «ποιος είναι αριστερός» χτυπάει κόκκινο βρίσκεται στο σημείο που η έξοδος από τη ΕΕ και το ευρώ, προβάλλονται ως η δέουσα «αριστερή εναλλακτική». Από πότε αυτές οι θέσεις, που αποτελούν κορυφή της ατζέντας ακροδεξιών κομμάτων και συντηρητικών ομαδοποιήσεων στην Ευρώπη (βλέπε υποστηρικτές brexit), απέκτησαν το προνόμιο να χαρακτηρίζονται ως αριστερές, ειδικά στην Ελλάδα που το εθνικό νόμισμα αποτελούσε παλαιότερη θέση της δεξιάς; Αν η απάντηση εδώ είναι ότι «το τι αποτελεί αριστερή θέση και τι όχι» κρίνεται με βάση τις εκάστοτε συνθήκες, τότε η συζήτηση κλείνει εδώ πέρα, διότι και ο ΣΥ.PIZ.A. με βάση τις συνθήκες είναι η επιτομή της Αριστεράς, αφού και ο ίδιος εξάλλου επικαλείται το ίδιο επιχείρημα. Αν η απάντηση πάλι είναι ότι «εμείς το συνδυάζουμε με κρατικοποιήσεις σε αντίθεση με τους δεξιούς», εδώ αντιπαρατάσσεται ότι οι κρατικοποιήσεις έχουν χρησιμοποιηθεί ως εργαλείο κι από φιλελεύθερους με πιο πρόσφατο παράδειγμα τις κρατικοποιήσεις των χρεών μεγάλων ιδιωτικών εταιριών, ενώ στο παρελθόν αποτέλεσαν τη βάση του κεϋνσιανισμού. Θεωρεί δηλαδή κανείς ότι ένας άνθρωπος που είναι υπέρ της εξόδου από την ΕΕ, με το εθνικό νόμισμα και υπέρ των κρατικοποιήσεων, είναι άνθρωπος με αριστερή συνείδηση; Εάν είναι, είναι όσο και κάποιος που στηρίζει την επιλογή του τρίτου μνημονίου και ανήκει στο ΣΥ.PIZ.A..

Η ιδεολογική-θρησκευτική τύφλωση του μέσου αριστερού, τον οδηγεί με μαθηματική ακρίβεια στην αυτοαναίρεσή του, μέσω μιας αλλεπάλληλης διαδικασίας εξαίρεσης παραδειγμάτων αριστερής διαχείρισης από το κάδρο της απόλυτης αλήθειας, μένοντας στο τέλος μόνος χωρίς καμία αλήθεια αντιμέτωπος με το ιδεολογικό-

υπαρξιακό κενό. Δείγμα αυτής της υπαρξιακής ξηρασίας, είναι οι απονενοημένες προεκλογικές συνεργασίες του Σεπτέμβρη, οι αποτυχημένες προσπάθειες εκλογικής και κινηματικής κεφαλαιοποίησης του ΟΧΙ του Ιουλίου, η κωμικοτραγική εικόνα του Λαφαζάνη σε συγκεντρώσεις 150 ανθρώπων στο Σύνταγμα, η εμμονή στην τετριμμένη ατζέντα της εξόδου από την ΕΕ ως πανάκεια που εδώ και πολλά χρόνια δεν έχει να πει τίποτα στην κοινωνία.

Αριστερά στην εξουσία λοιπόν, σήμερα σημαίνει ΣΥ.ΡΙΖ.Α. με ό,τι αυτό συνεπάγεται, γιατί ως Αριστερά και ως εξουσία, δε θα μπορούσε να είναι κάτι άλλο. Η άρνηση αυτής της πραγματικότητας είναι αποτέλεσμα της μη αποδοχής της συνολικότερης ιστορικής αποτυχίας της Αριστεράς να αποτελέσει την εναλλακτική απέναντι στον καπιταλισμό. Η ενδεχόμενη αποδοχή της από έναν «συνεπή αριστερό», θα συνεπαγόταν την απάρνηση της ταυτότητάς του, κάτι που όσοι δεν το έκαναν μετά την αποτυχία του σοβιετικού μοντέλου, δεν πρόκειται να το κάνουν ούτε σήμερα. Αυτοί ωστόσο που το έκαναν, είναι τα δρώντα υποκείμενα των μόνων υπαρκτών αντικαπιταλιστικών και αντικρατικών μορφών κοινωνικής οργάνωσης που υπάρχουν στο σήμερα και αποτελούν την πραγματική ελπίδα για τις κοινωνίες. Αναφέρομαι στα παραδείγματα των Ζαπατίστας και των Κούρδων στη Ροζάβα, οι οποίοι αφού παράτησαν στη λήθη της ιστορίας τα σχέδια για κατάληψη της εξουσίας, δημιουργούν τις αυτόνομες κοινότητες της απελευθέρωσης. Αντί λοιπόν να ψάχνουμε για νιοστή φορά στην ιστορία τους πραγματικούς αριστερούς-κομμουνιστές, ας κοιτάξουμε λίγο παραδίπλα και ας παραδειγματιστούμε από τα νέα δρώντα υποκείμενα, τους αυτόνομους και ελευθεριακούς.

Αριστεράς Εγκώμιον – Σχετικά με την Ελληνική Κοινοβουλευτική Αριστερά

Μπάμπης Βλάχος*

ΜΕΡΟΣ Α: ΟΙ ΙΔΕΕΣ

Οπωσδήποτε η Αριστερά που εξακολουθούν να ονειρεύονται οι περισσότεροι, κρυφός πόθος και γέννημα της όψιμης Νεωτερικότητας και κυρίως του 20ου αιώνα, θα σου πουν ότι δεν είναι αυτή που κυβερνά στην Ελλάδα ή αυτή που αντιπολιτεύεται στα διάφορα δυτικά κοινοβούλια. Πράγματι. Αυτή είναι η Κοινοβουλευτική Αριστερά. Βασικός μέτοχος των ολιγαρχικών καθεστώτων της Δύσης. Και που για ευνόητους λόγους εξακολουθούν όλοι να τα αποκαλούν «δημοκρατία» (πάει με το γραμμάριο, «περισσότερη» ή «λιγότερη»), όπως αυτοαποκαλούνται και οι Βορειοκορεάτες και οι Άραβες και όλοι. Όχι τόσο ως ένα φόρο τιμής στις αστικές επαναστάσεις που τα καθιέρωσαν κάποτε, όσο ως εμπέδωση της περιφρόνησης που τρέφουν τα καθεστώτα και οι κυβερνήσεις για τους εξαρτημένους πληθυσμούς τους. Τους πελάτες.

Εξάρτηση, που στη Δύση σφραγίζεται (γιατί στην Ασία έχουμε επιπλέον τις θεοκρατίες και τους Πατέρες-μονάρχες πλην των γνωστών Πολιτικών Γραφείων) με την εργαλειοποίηση κι εμπορευματοποίηση επί παντός. Προπάντων του προϊόντος-Εαυτού, εν μέρει μόνο αφόρητος. Και βέβαια, της εξ αυτού Επικοινωνίας. Πρωτίστως δηλαδή, από τον πολυδιαφημισμένο αλλά ακόρεστο Ατομοκεντρισμό, το καμάρι-επίτευγμα του ευρωπαϊκού, ενός «προηγμένου» κατά τα άλλα σε σημείο παρακμής κι απόγνωσης πολιτισμού. Και πάντως δέσμιου, ενός ανεπανάληπτου στην πρόσφατη ιστορία της δύσεως Ολοκληρωτισμού: της οικονομίας, εννοείται. Καθότι, παρά την πρωτοφανή υλική αφθονία, αντί να αυτονομηθεί ο παραγωγός της, «αυτονομήθηκε» Εκείνη.

Κι έχεις και την… Αριστερά να πολιτεύεται, ακολουθώντας εν τέλει (πιστά κιόλας) τις επιταγές του ολοκληρωτισμού της Οικονομίας – πάντα έτσι έκανε. Ακόμη κι όταν σκέφτεται –όχι πια– ως «προοδευτική» μαρξίστρια, αντιπαλεύοντας δήθεν τη νεοφιλελεύθερη επικράτεια της Απολυταρχίας. Κι ονομάζοντας «νεοφιλελεύθερο» το ό,τι να 'ναι μπας και το ξορκίσει… αναπαράγοντάς το – μια και αρμοδιότητά της θεωρεί την επικράτηση του κρατισμού και του ελέγχου. …Το οιοδήποτε (αντικρατιστικό) φάντασμα την κοιτάζει αγριωπά μέσα από τον καθρέφτη ως δίδυμο είδωλό της – ως το απαραίτητο συμπλήρωμά της. Πρόκειται βέβαια για καθεστωτικά, και εν τέλει κατ' επάγγελμα ψέματα –δηλαδή κερδοφόρα στα ζητήματα εξουσίας–, για συμπαιγνία συμφεροντολόγων και… επιστημόνων του οιουδήποτε τυχάρπαστου deal – είναι τα Οικονομικά επιστήμη; Ούτε καν ανάλογα τη σχολή και το στρατόπεδο… Άλλωστε ούτε καν ένας Piketty ή ένας R. Gordon δεν μπορούν να το ισχυριστούν –όπως το… προεξόφλησε «επιστημονικά» ο Marx–, πόσο μάλλον να το θεμελιώσουν. Και ήδη η αθεράπευτη κρίση Υπερσυσσώρευσης του 2008 το απέδειξε. Πώς το ένα χέρι νίβει τ' άλλο. Πώς το κερδισμένο χρήμα, το κατ' άλλους «κλεμμένο», δεν έχει επίθετο. Είναι ***και*** ιδιωτικό ***και*** κρατικό. Κι όχι βέβαια… «Δημόσιο». (Κάπως όπως δεν υπάρχει «δημόσια» τηλεόραση. Παρά μόνο κρατική. Για όσους κάνουν ότι δεν αντιλαμβάνονται την εξ αρχής θεμελιώδη διαφορά.)

*

Στην Ελλάδα, πάντως, όταν λέμε Αριστερά εννοούμε ΚΚΕ. Το αναγνωρισμένο. Κυρίως λόγω του αίματος που χύθηκε κάποτε. (Και βέβαια του ανελέητου κυνηγητού από Τάγματα Ασφαλείας, κυνηγούς κεφαλών και δωσίλογους της φύσει και θέσει ξενόδουλης Δεξιάς –που ως γνωστόν, μάλλον συνεργάστηκε παρά Αντιστάθηκε τότε–, τους αιμοβόρους αποικιοκράτες τύπου Τσόρτσιλ, και οπωσδήποτε τις μετεμφυλιακές κυβερνήσεις με τις εξορίες και τα «κοινωνικά φρονήματα» – αυτά που αγόρασαν πλέον… οι τράπεζες! Τη δραματουργία της Ήττας.) Αλλά και της παράδοσης. Όλα τα κόμματα της αριστεράς και τα κομματίδια συνεχίζουν, σχεδόν

έναν αιώνα τώρα, να ετεροκαθορίζονται από τη «λογική» αυτού του κόμματος. Η δήθεν «ανανεωτική» Αριστερά, η δυτικότροπη (που απλώς πήρε εργολαβία πιο σύγχρονους τομείς, την εκπαιδευτική κουλτούρα και τις τέχνες, το εισαγόμενο μεταμοντέρνο, «ειδικευμένη»… στα ευρωπαϊκά προγράμματα), αλλά και οι τέως μαοϊκοί, και μεγάλο μέρος των ψηφοφόρων των εν συνεχεία αετονύχηδων του Πασόκ από αυτή τη μήτρα προέκυψαν.

Έτσι, το φαινόμενο του μεταπολιτευτικού Κνίτη (καμία σχέση με τα έπη – κληρονόμησε μόνο τη λύσσα για αδυσώπητες ιεραρχίες, την «πρακτορολαγνεία» των πατεράδων του) ήταν και είναι μοναδικό για δυτική χώρα. Ενώ όχι του Δαπίτη. Και δεν θα ήταν υπερβολή να λέγαμε ότι δεν υπάρχει μεγάλη ελληνική εταιρεία και σίγουρα τηλεοπτικό κανάλι, εταιρεία δημοσκοπήσεως και μεγάλο ΜΜΕ, που να μην έχει για διευθυντή ή έστω διευθυντικό στέλεχος έναν Κνίτη – τέως, το πιθανότερο. Τώρα πια και η κυβέρνηση της χώρας. Ακόμη και οι τέως (και νυν!) τροτσκιστές, παρότι κάποτε κυνηγήθηκαν και δολοφονήθηκαν από αυτήν την εγκληματική για την αριστερή της αντιπολίτευση μηχανή, περίπου την ίδια γλώσσα συνεχίζουν να μιλάνε. Ακόμη και ουκ ολίγοι, δραστήριοι και μαχητικοί «αντιεξουσιαστές».

Παρότι αυτή η μηχανή εδώ και σχεδόν έναν αιώνα (μάλιστα και πριν το 1924 που «επανιδρύθηκε», με τους Ζαχαριάδηδες και τους λοιπούς που κατέφθασαν απ’ τον κατεστραμμένο ελληνισμό της Ανατολής κι αφότου οριστικά μπολσεβικοποιήθηκε –ίσως το πιο σταλινικό κόμμα της Δύσεως πριν και χωρίς τον Στάλιν–, και που συν τω χρόνω εκτελούσε πλέον μονάχα τις Έξωθεν, κτηνώδεις για τους ντόπιους κι αλλοπρόσαλλες συνήθως εντολές, ακόμη και τις εικαζόμενες!: τότε που ο Μουστάκιας-πατερούλης παράτησε οριστικά την Ελλάδα στο έλεος και τη λύσσα των Εγγλέζων –που ήδη διηύθυναν το κράτος της–, μέχρι να αναλάβει η ψυχροπολεμική ωμότητα της Ουάσιγκτον), μεταξύ άλλων απομόνωσε, εκμηδένισε κι εξολόθρευσε, δολοφόνησε εκατοντάδες (πριν καν την ΟΠΛΑ και τους αδίστακτους κρετίνους «ανακριτές» και «πολιτοφύλακες»), μερικά από τα πλέον λαμπρά και προχωρημένα, αριστερόστροφα κι ελευθερόφρονα μυαλά που γέννησε η χώρα. Είτε

ήσαν εργάτες, είτε τα πλέον μαχητικά στοιχεία του ριζοσπαστικού Μεσοπολέμου. Γιατί στην Ελλάδα (όπως και στην Ισπανία και τη Γαλλία) η μεγάλη ριζοσπαστικοποίηση του πληθυσμού των πόλεων προϋπήρξε του Πολέμου. Ιδίως από τον Μάρτιο του 1935 έως τα μεγάλα γεγονότα της Θεσσαλονίκης, Μάιο του 1936. Όπου το Κ.Κ. –όπως πάντα, όπως και σήμερα– καθήλωνε εν τέλει τους μάχιμους και τα γενναία ξεσπάσματά τους… Μέχρι να φθάσουν στο σημείο οι σταλινικοί στην Αθήνα και την Ακροναυπλία, ακόμη και να επευφημούν τις αρχικές πολεμικές επιτυχίες των Ναζί – «σύμμαχοί τους» στην αρχή του Πολέμου!

*

Ενόσω λοιπόν ο Άρης, παρά τη δυσαρέσκεια και την καχυποψία του Κόμματος, θα οργάνωνε από το μηδέν το αγροτικό Αντάρτικο και την επική εθνική Αντίσταση, οι κομισάριοι της Αθήνας ευτυχώς θα αγνοούσαν ή θα παράβλεπαν την πηγαία κι ***από τα κάτω*** *αυτο-οργάνωση/αυτο-διαχείριση* πολλών ορεινών περιοχών (έτσι κι αλλιώς ξεχασμένες από το κράτος). Που βέβαια μπορεί να μην έφτασαν σε ριζοσπαστικότητα τα χωριά της Καταλωνίας και της Αραγωνίας του ’36-’37, όμως ήδη απ’ το ’43 ξεπέρασαν (φερ’ ειπείν με την ψήφο των γυναικών) συντηρητισμούς αιώνων, ακόμη και των μεγάλων πόλεων. Τη στιγμή μάλιστα που το ΕΑΜ (κατά τον Πυρομάγλου) είχε μόνο 10% κομμουνιστές στις τάξεις του, και ουκ ολίγους «δημοκράτες» γενικώς, ο δε Άρης –υπεράνω των άκαπνων ιδεολογιών στο βουνό, πολλοί και γνωστοί στρατιωτικοί διοικητές του ΕΛΑΣ υπήρξαν ακόμη και βασιλόφρονες– εύκολα φορούσε τη χλαίνη της νέας Εθνεγερσίας, πράγματι, του αληθινού πατριώτη, καλύπτοντας έτσι την πρότερη έλλειψη πολιτικού βίου των συντηρητικών κατά βάση και αγράμματων χωρικών στους οποίους απευθυνόταν. Γιατί ο Άρης πάνω απ’ όλα, σ’ αυτούς τους ακραίους ιδεολογικά καιρούς, διέθετε –σίγουρα μορφωμένος– το σπάνιο χάρισμα του Πολεμιστή – αυτό καλλιέργησε. Αυτή τη σύνθεση από ένα βαθύ (αδιαπραγμάτευτο δηλαδή) αίσθημα μεγαλόπνοης Ελευθερίας, που φέρει για να υποφέρει κανείς –εξ ου και τον… υβρίζανε ως «αναρχικό» και «συμμορίτη», αν και καθ’ όλα αρχηγικός και εκτελεστής μιας ανελέητης πειθαρχίας–,

αλλά κι από μια *υπό δοκιμήν* «αφοβία» θανάτου, ο απόλυτος συνδυασμός. *Ο* τζόγος! Όχι αυτόν που χειρίζονται οι σύγχρονοι επιχειρηματίες κι επενδυτές για να τη βρίσκουν. (Ή κάποιοι αφόρητα εξουσιολάγνοι σημερινοί κυβερνητικοί, που μόνο η χαρτοπαιξία φαίνεται τους «συγκίνησε» στον πρότερο βίο τους.)

Κι ωστόσο ακόμη κι αυτός, ειδικά αυτός, που θα μπορούσε μετά τις νίκες στην εχθρική Πελοπόννησο (κι αντί για τη δόλια «εξορία» του από την ηγεσία στην Ήπειρο) να ’χε πάρει και την Αθήνα –ο ΕΛΑΣ εκείνη την περίοδο είχε συγκριτικά με κάθε άλλη εμπλεκόμενη στον Πόλεμο χώρα, μακράν τη μεγαλύτερη πολιτικο-στρατιωτική Ισχύ, σχεδόν απόλυτη για κίνημα Αντίστασης–, ώστε να περιορίσει τους αδίστακτους Βρετανούς (που φιλοδοξούσαν να μετατραπούν σε χειρότερους κι απ’ τους Γερμανούς κατακτητές) στη θάλασσα, απεδείχθη λίγος μπρος στο Κόμμα. Μέχρι τις τελευταίες του πορείες-περιπλανήσεις δεν έλεγε να χωνέψει την κομματική απόρριψη. Άλλος θα τη θεωρούσε τιμή του. Περίμενε μάταια ένα χαρτί, που θα τον έστελνε συστημένο στις υποτιθέμενες (υπό διαμόρφωση) «σοσιαλιστικές» χώρες. Δέσμιος εν τέλει τουλάχιστον δύο, ισχυρών ψευδαισθήσεων. Και για τις δύο Ορθοδοξίες…

Γιατί από την άλλη ως γνωστόν, παρασεβόταν το παπαδαριό και τους αντιστασιακούς μητροπολίτες (πολύ αυστηρός με τους χωριανούς και τους αντάρτες αν δεν τους τιμούσαν), όχι τόσο για λόγους «λαϊκισμού» όπως ειπώθηκε, για να κάνει τη δουλειά του, όσο γιατί ευφυώς αναγνώρισε, μέσω παράδοσης, την πρόσδεση του ξεχειλίζοντος λαϊκού στοιχείου της χώρας στην Ανατολή, και πιθανώς χωρίς να το συνειδητοποιεί τη σχετική ομοιότητα και συνέχεια αυτών των δύο μεγάλων της εποχής ιδεολογικών ρευμάτων: του (Ορθόδοξου) Χριστιανισμού και του (Κομμουνιστικού) Κολεκτιβισμού…

Και βέβαια η Αριστερά (αν και συντριπτικά δυτικότροπη πια και στο περίπου άθεη) εξακολουθεί να σέβεται την Εκκλησία και τη λαϊκότητα της θρησκευτικής παράδοσης, κυνικά πλέον. Για λόγους εξουσίας, τελετουργίας και λαϊκισμού. Άλλωστε, στην πρώτη συνέλευση της πρώτης Κυβέρνησης του Βουνού, στις Κορυσχάδες το

1944, και δοξολογία γίνεται και Εθνοσύμβουλοι είναι οι μητροπολίτες Κοζάνης και Ηλείας… Άσε που, αυτή η μοδάτη στις μέρες μας (από όλους) μπουρδολογία/μαϊντανολογία περί «Λαϊκισμού» προϋποθέτει ως πεποίθηση, αφενός τη ριζική ανικανότητα του πληθυσμού να πολιτεύεται *από μόνος του*, αφετέρου τη σαφή αναγνώριση του κυρίαρχου Δυτικού/Νεωτερικού μοντέλου πολιτεύματος (της ανάθεσης), της κατ' όνομα «δημοκρατίας». (Εκλογές, με πολιτικά κόμματα των politically correct συμμοριών που αναδεικνύουν τα Μέσα. Κι αφού πρώτα έχουν δώσει το Ok οι «θεσμοί» κι οι Αμερικανοί – τότε οι Εγγλέζοι, προ του Brexit. Έτσι ώστε εν τοις πράγμασι να αποδειχθούν άξιοι υπάλληλοί τους. Καλή ώρα.) …Ούτε στ' όνειρό του δηλαδή, ο κυνηγημένος και σφαγιασμένος ελασίτης του '45 κι ύστερα, δεν θα οραματιζόταν ότι κάποιος… «διάδοχός» του θα επιχειρηματολογούσε επτά δεκαετίες αργότερα στη Βουλή απλά ως φοροτεχνικός.

*

Αλλά η παραδοσιακή και αναγνωρισμένη Αριστερά, η διαχωρισμένη αντιπροσωπεία της, ανέκαθεν αντέγραφε (και υπέγραφε), κατά τον χειρότερο μάλιστα τρόπο, και προπαντός αναπαρήγαγε τις δομικές λειτουργίες που υποτίθεται επεδίωκε –στα ψεύτικα τα λόγια τα μεγάλα– να γκρεμίσει. Πάγιο χαρακτηριστικό της. Ανέκαθεν ψόφαγε για διαπραγματεύσεις (ακόμη κι όταν δεν χρειαζόταν να τις κυνηγάει, στην Πλάκα ή το Κάιρο). Γιατί ψόφαγε για ***αναγνώριση***. Όχι την απλή, την ανθρώπινη. Αλλά τη συστατική της Εξουσίας, του στερητικού συνδρόμου που διακατέχει κάθε αστικό πολιτικό σχηματισμό. Αλλά και κάθε προσωπικά απαίδευτο και στερημένο. Γι' αυτό και θα 'λεγε κανείς ότι, παρά τις τεράστιες αλλαγές που έχουν συμβεί όλες αυτές τις δεκαετίες, το ΚΚΕ και οι παραφυάδες του, αφότου γίνονται Κόμμα, στην ουσία δεν είχε «προδοτικές ηγεσίες». Ήταν και είναι, και όχι απλώς στα ιδεολογικά, *εν τη γενέσει του προδοτικό για τα απλά μάχιμα μέλη.* Και βέβαια, άξιο να το αντιγράφουν, σε σιδερένια πειθαρχία και τρόπο λήψης αποφάσεων κι οι δεξιοί και οι κεντρώοι κι οι ακροδεξιοί. Η Πλάκα, ο Λίβανος, η Καζέρτα και

προπαντός η Βάρκιζα δεν ήσαν μόνο αποτέλεσμα της εγκληματικής κουτοπονηριάς και της αγραμματοσύνης, και βέβαια μέσω Ρούσου της Μόσχας, των Σιαντο-Ιωαννίδηδων. Κι ας εξυπηρετούσαν, καθότι περίεργες ως συμφωνίες, εκτός από τις ψευδαισθήσεις, τα ωμά συμφέροντα της νεόφερτης στην καπιταλιστική οικογένεια ρωσικής Γραφειοκρατίας…

Αλλά, όταν αναγνωρίζεις τον (χωρίς καμία σοβαρή λαϊκή στήριξη) παπατζή Παπανδρέου ή τον Σβώλο μπας και μαζί με τα ανδρείκελα αναγνωριστείς κι εσύ, το λέει δεν το λέει η αγγλόφιλη πλέον Μόσχα (ο Τσόρτσιλ πήρε το αεροπλάνο και πήγε στον Στάλιν τον Οκτώβριο του ’44 κατά την αποχώρηση των Γερμανών, για να «παρακολουθήσουν» από κοινού ειδικά το Ελληνικό ζήτημα!), εύκολα θα παραδώσεις ως σφάγιο στα Δεκεμβριανά, τουλάχιστον τον ανθό της ελληνικής νεολαίας. Στα μυδράλια των Βρετανών που, παρά τις «υποσχέσεις» βέβαια, μέχρι και τις αρχαίες κολόνες βομβάρδισαν – ενώ οι ναζί, όχι. Και μόνο για το άνισο εκείνο μακελειό και τη Βάρκιζα που προξένησε η ηγεσία του, και ο κατά διαταγή της ελλιπής «σιδερένιος» ιστός του (ρομπότ, κατά τον Στίνα), το ΚΚΕ και οι επάξιοι Συνεχιστές του κερδίζουν τον ανοξείδωτο τίτλο όχι απλώς του «φ ύ σ ε ι προδότη», αλλά και του Ιστορικού εξολοθρευτή των καλυτέρων…

Μόνο που η προδοσία, όπως οι περισσότεροι γνωρίζουν, αποτέλεσε και αποτελεί –και δεν το λέμε εδώ για τα επικά συμβάντα– συστατικό στοιχείο του Αριστερού ψυχισμού. (Όπως και η «πατροκτονία» – είτε ως αρχαία, είτε ως σταλινική είτε ως μοναρχική. Αυτό ισχύει ακόμη και για τον Κλάρα, με τον κούτβη γερο-δάσκαλο Π. Τζινιέρη όταν πέρασε στην αμφισβήτηση…) Ίσως γιατί η πρώτη ύλη της –και προϊόν της–, η Ιδεολογία (ως ψεύτικη «απαίτηση» του Καθολικού, η ψεύτικη συνείδησή του), είναι πολύ πιο ευάλωτη στα πάθη. Και στις ψευδαπάτες και τις μεταλλάξεις. …Απ’ ό,τι ο Αρχηγός σε ένα καθαρά αρχηγικό κόμμα, ή τα ανταλλάγματα/συμφέροντα σε ένα άλλο. (Και έτσι, όπως μετά τη Βάρκιζα τα κομματικά στελέχη ξεχύθηκαν στις γειτονιές και τις επαρχίες να πείσουν τα υπό αγγλο-φασιστικό διωγμό μέλη και τους ελασίτες ότι η Συμφωνία αποτελούσε εν τέλει (!) «Νίκη του

λαού», χωρίς βέβαια σύγκριση ή μάλλον εν είδει φάρσας, στις μέρες μας έχουμε τους κυβερνητικούς του Σύριζα να πουλάνε τρέλα και να ισχυρίζονται ότι το Μνημόνιο και τα άλλα που ψήφισαν είναι… διαφορετικά, καλύτερα κι απ' τα προηγούμενα. Πουλάνε δηλαδή, ακόμη και τη Γελοιότητα… Διόλου τυχαίο ότι οι μεγαλύτεροι ψεύτες αυτής της κυβέρνησης –ώστε να το φχαριστιούνται κιόλας– είναι τέως κνίτες, ο Τσίπρας, ο Κατρούγκαλος και οι λοιποί.)

*

Αυτή λοιπόν η κατεξοχήν Θυσιαστική Μηχανή (το λέμε γιατί οι τωρινές νέες γενεές, λόγω πασοκικής/οικογενειακής κατεργασίας κι ευκολίας, σε γενικές γραμμές περίπου αφορίζουν, ακόμη και εν μέσω κρίσεως το νόημα της θυσίας, εννοούμε για τα Κοινά), κάποτε άλλοτε της Εσχατολογίας –όπως η αγαπημένη της θρησκεία– και πάντοτε *της μεγάλης Τάξης*, ήδη από το 1923 δρούσε απεργοσπαστικά και πυροσβεστικά. Γι' αυτό δεν υπάρχουν τα κόμματα; Να καταστρέφουν τα τυχόν ανεξέλεγκτα έως επικίνδυνα κοινωνικά ρεύματα ει δυνατόν πριν καν αυτο-οργανωθούν. Ουκ ολίγα και ζέοντα πριν τον Πόλεμο. Άλλωστε ήδη από το 1920 σεβόταν (!) και κατέβαινε στις αστικοδημοκρατικές εκλογές – μη χάσει. Παρότι γεννήθηκε απ' τα σπλάχνα του πολλά υποσχόμενου εκείνες τις εποχές εργατικού κινήματος… Και μετετράπη βέβαια σε ό,τι αρμοδιότερο αφότου έγινε Κόμμα, για να το τιθασεύσει και να το αφοπλίσει. (Γεγονός που συνέβη βέβαια *με όλα* τα κόμματα της Β΄ και της Γ΄ Διεθνούς, και στη Γερμανία –που έφτασαν να δολοφονήσουν τη σπουδαία Ρόζα– και στη Γαλλία και παντού). Τα παραδείγματα και τα ονόματα είναι πολλά. Κατάφερε να αποκλείσει, να γραφειοκρατικοποιήσει αλλά και να δολοφονήσει εκατοντάδες ευφυείς μη υπαλλήλους της Κομιντέρν… Αναφέρουμε ενδεικτικά, τον απεργό Παπανικολάου –των εργατών του ηλεκτρισμού– που ξεφτίλισε το 1920 μέσα στην έδρα του στην Παλαιά Βουλή τον Βενιζέλο. Και τον δολοφονημένο αργότερα Κ. Σπέρα, πρωτεργάτη της μεγάλης απεργίας στα μεταλλεία Σερίφου. …Άλλωστε ο Ριζοσπάστης άργησε μια ολόκληρη μέρα να ανακοινώσει ότι ο θεάνθρωπος Λένιν ΑΠΕΘΑΝΕ. Δεν το πίστευαν στην Ελλάδα,

το διέψευδαν. Σκέψου να το ’χαν γράψει και για τα Σοβιέτ, της πολυθρύλητης Οκτωβριανής επανάστασης. Ότι είχαν ήδη πεθάνει! – ότι χάθηκε ο έλεγχος από τη βάση. (Υποταγμένα ήδη απ’ τους μπολσεβίκους – ήδη από το 1918.) Πολύ πριν την Κρονστάνδη και τον Μάχνο… Γιατί, για ποια εξωχώρια, off shore κι αταξική Ιδέα, για ποιον Παράδεισο, σφαγιάστηκαν, βασανίστηκαν και στερήθηκαν, τόσες και τόσοι χιλιάδες;… (Εκατομμύρια σε παγκόσμια κλίμακα. Παρακολουθώντας απληροφόρητοι την ωμή επιβολή ενός λενινιστικού κόμματος-Διοίκησης, που καταργούσε όχι μόνο τα σοβιέτ αλλά την ίδια τη σαρωτική επινοητικότητα της ρωσικής κοινωνίας.) Για να περνάει ο έλεγχος κι οι αποφάσεις απ’ τους πολλούς σε κάποια, αμείλικτη βέβαια, «αριστερή» Γραφειοκρατία; Ή για να γίνει το χρήμα όπως η βία, μονοπώλιο του –ανατολικού είτε δυτικού– Κράτους. Εκτός κι απ’ τη θεούσα «σιδερένια ή μη, αναγκαιότητα» της κρατικής μηχανής –απαραίτητη!–, που διαφημίζεται ότι φέρει… Ιδίως από τους νεοφιλελέδες που τη χρειάζονται κι ας λένε, όσο τίποτα, για να κάνουν τις δουλειές τους.

Η θλιβερή κι όχι και τόσο «τιμημένη» ιστορία του Κ.Κ. και των συνεχιστών του, φθάνοντας μέχρι και τον ολίγο από Σύριζα, ανήκει στην κλασσική σειρά κατά τον 20ο αιώνα των σχηματισμών (σ’ όλη τη Δύση), που ξεκίνησαν κάποτε από κινήματα και ρεύματα για να εξελιχθούν σύντομα στον πλέον αρμόδιο κι αποτελεσματικό ελεγκτή/χειραγωγό τους. Και μέσα κι έξω απ’ τη Βουλή, όλοι έχουν κάτι να θυμούνται, και στα πανεπιστήμια και στα συνδικάτα… Αλλά και ως καταθλιπτική εσωτερίκευση της ανημπόριας και του αδιεξόδου – για να μην πούμε κυρίως. Αυτό που είναι και το κύριο κατόρθωμα του Σύριζα στις μέρες μας. …Χώρια οι χωροφύλακες κι οι διαχρονικοί Μανιαδάκηδες. Χώρια τα ΜΑΤ.

Ειδικά η κομψευόμενη «αριστερή» σοσιαλδημοκρατία, ως Κεντροαριστερά, διαχειριστικός πρωταγωνιστής –όπως ο Ολάντ– των πλέον σκληρών προγραμμάτων (τώρα του «νεοφιλελευθερισμού»), είναι εδώ και δεκαετίες κύριος και βασικός εκφραστής όχι μόνο της Κεντρικής ευρωπαϊκής σκηνής

–ίσως της μεγαλύτερης νόμιμης Συμμορίας στη νεώτερη ιστορία–, αλλά κυρίως του Ευρωπαϊσμού της προηγούμενης περιόδου, όπου ο καπιταλισμός τουλάχιστον έταζε! (ευημερία, αυτοκίνητα, σπίτια, καταναλωτικά αγαθά, περίπου για όλους.) Και που με τα ψέματα ως συνέχειά της τάζει, την αλφαβήτα του καπιταλισμού! την «ανάπτυξη», η γνωστή στην Ελλάδα «κοριτσίστικη», και διόλου φουκαριάρα ως… μπροστάρισσα των απειλούμενων μεσαίων στρωμάτων, αριστερά. Η απολύτως δυτικότροπη βέβαια, πλέον. Ως απόρροια και συνήθεια του ψέματος μέσω παρατεταμένου αμοραλισμού, χυδαιότητας και «ιδεολογικοποίησης» των πάντων, της εξουσίας συμπεριλαμβανομένης. Κυρίως. Αυτό που είναι η κληρονομιά του Πασόκ – αυτός είναι ο Σύριζα.

ΜΕΡΟΣ Β: Η ΕΞΟΥΣΙΑ

Μόνο που οι εποχές των Μαζικών (και όχι ατομοκεντρικών) «πρότζεκτ», των μεγάλων θρησκευτικού τύπου Ιδεολογιών, παρήλθαν ανεπιστρεπτί. Παρότι, και το Χρήμα και ο Ψηφιακός κόσμος θα ήθελαν ή μάλλον επιχειρούν (με την κυριολεκτική έννοια της επιχείρησης) να τις υπεραναπληρώσουν. Και πάντως αντάρτικο του Βουνού με καθαρό… αέρα, σίγουρα για τεχνικούς λόγους, δεν είναι δυνατόν να ξαναϋπάρξει. Ενώ αριστερά, όπως κι αριστερό πόδι ή χέρι κι αριστερός λοβός, σίγουρα θα συνεχίσει να υπάρχει.

Αν μη τι άλλο διότι η Αριστερά –εκτός από πρωταγωνίστρια στο κοινωνικό φαντασιακό–, ανέκαθεν λάτρευε και λατρεύει εν τέλει δύο από τους θεμέλιους πυλώνες των σύγχρονων καθεστώτων, το Κράτος και την Εργασία – αυτούς αναλαμβάνει. Στην Ελλάδα ιδιαίτερα, που το κράτος ανέλαβε κατ’ επανάληψη και τις υποχρεώσεις μιας καχεκτικής, «πονηρής» έως «αλητήριας» αστικής τάξης (σίγουρα επί Καραμανλή, δεν λέμε καν για τον Αντρέα – συνέχισε επί Κωστάκη…) που παρήγαγε παρασιτισμό, ο ρόλος της αναγνωρισμένης Αριστεράς υπήρξε και συνεχίζει να είναι καθοριστικός για το καθεστώς. Αν και, άλλη η παλαιά Ηθική της εργασίας (εφαπτόμενη με τη μικροαστική) και άλλοι οι σημερινοί καιροί της πολύ μεγάλης ανεργίας, των νέων τεχνολογιών/τεχνικών και των προκλητικά εξωχώριων Κυβερνήσεων.

Φερ’ ειπείν, η «κυβερνώσα αριστερά» στην Ελλάδα –λες και θα μπορούσαν να υπάρξουν αριστερές κυβερνήσεις, εκτός αν εννοούμε τους… Εργατικούς, τον Ολάντ, τον Ομπάμα ή την απαξιωμένη γριά και συμφεροντολόγα σοσιαλδημοκρατία–, χρειάζεται για παράδειγμα, τίποτα δεν είναι δευτερεύον, για να οριστικοποιηθεί επιτέλους η χρήση-έλεγχος των καρτών (μέσω capital controls). Το απαραίτητο πλέον πρόγραμμα Ελέγχου του παγκόσμιου χρηματοπιστωτικού Ζητήματος… Από αυτήν την άποψη, ακόμη κι ένα καφενείο σαν τον Σύριζα χρειαζόταν, άξιος αντιγραφέας και συνεχιστής των ανταγωνιστών του, των «αντιπάλων» του όπως ισχυρίζεται (γιατί σ’ αυτή τη δήθεν αντιπαλότητα κυρίως βασίζεται, έτσι εκλέγεται), ώστε το ΔΝΤ μετά τα πέτρινα χρόνια να απογειώσει μέσω Ελλάδας την κερδοφορία του – ώστε να… διδάξει ως Μαξίμου στις νέες (85% «ΟΧΙ» στο περιβόητο δημοψήφισμα), ατελείωτες πλην υπερήφανες γενεές «περιθωριοποιημένων» ***το έσχατο δουλοπρεπές υπαλληλίκι***. Και δηλαδή επιπλέον –ως άξιος και συμπληρωματικός συνεχιστής της ιστορίας του ΚΚΕ παρότι ολίγιστος–, την επιτυχή εκμηδένιση του πληθυσμού στα κρίσιμα. Είτε με κολαρίνες (με γραβάτες δηλαδή) είτε όχι.

Το σίγουρο είναι ότι αν είχαν παραιτηθεί το καλοκαίρι του 2015, όπως όφειλαν ως… αριστεροί, τα μέτρα που πέρασαν πρόσφατα το πιθανότερο είναι να μην είχαν περάσει με καμιά άλλη κυβέρνηση. Και άρα έχουν δίκιο όσοι ισχυρίζονται, ότι επειδή κανείς και καμία δεν αλλοιώνονται σε τόσο σύντομο χρονικό διάστημα από τον μικροκυτταρικό καρκίνο της Εξουσίας εκτός εάν ήδη τον φέρουν, ορισμένοι ήσαν ήδη περίπου δρομολογημένοι για να το «γυρίσουν», εννοούμε πριν τον Γενάρη του ’15.

* * *

Τίποτα το φρέσκο λοιπόν, εκτός από το αίμα και τις αδιανόητες θυσίες, όπως τα ανεπανάληπτα συλλαλητήρια του 1943 (όταν οι Γερμανοί τόλμησαν να ζητήσουν, όπως κι αλλού, *επίταξη εργασίας*! – ο ίδιος ο Χίτλερ αναγκάστηκε να στείλει διαταγή υπαναχώρησης… Παρεμπιπτόντως, τώρα τους παρακαλάς!), αλλά και

το ***από τα κάτω*** γιγάντειο αγροτικό Αντάρτικο, δεν αφέθηκε ούτε μπόρεσε να καρποφορήσει έξω από το Κόμμα και κατ' επέκταση από το ΕΑΜ. (Η παλαιά πουτανιά της αριστεράς να στήνει ώστε-να-διοικεί αμφιβόλου ταυτότητας μέτωπα – στην ανάγκη, ας είναι και με τους καραμανλικούς και τους ΑΝΕΛ, αρκεί να έχουμε την εξουσία. Μέχρι που να αρχίσει να μοιάζει ο ένας με τον άλλο…) Η λαϊκή δημιουργικότητα κατατροπώθηκε, από την Τάξη του Κόμματος – εκεί εθήτευσε. Μαντρώθηκε, ανείπωτη είν' η αλήθεια, η τραγικότητα. Με επικυρίαρχη τη θανατηφόρα, τη διπλά θυσιαστική, κι από τις δυο ορθοδοξίες, «κουλτούρα»… Η νεοελληνική περιπέτεια στις κρίσιμες εποχές δεν γέννησε όπως αλλού μια γνήσια αντι-κρατική παράδοση, αλλά την αντίθετή της. Ακριβώς διότι, λόγω ανταγωνισμού με την Ορθόδοξη Εκκλησία το Κράτος της, βάλε κι ότι ανήκε και ανήκει πάντοτε στους ξένους (και να τους το… πάρεις τώρα, όχι ότι θα στο «δίνανε», είναι αργά!…), ήταν και είναι αντικείμενο *πάθους* για τον ντόπιο. *Δηλαδή το… αγαπούσε. Και το μισούσε*. Εξ ου και η διαδεδομένη και μεγάλη διαφθορά-φοροκλοπή. Ενώ ο Δυτικός, ένα με το κράτος του, έχει να αμφισβητήσει κυρίως (παρά την «παγκοσμιοποίηση») την εσωτερίκευση, *τον Κρατισμό* του.

Τα φρέσκα κινήματα γι' αυτό, όπως το παλαιότερο Occupy Wall Street και τώρα το Nuit Debout, *δημιουργούν* και υπερασπίζονται κυρίως έναν (πρόσκαιρο έστω) ***Δημόσιο Χώρο.*** Γεγονός απαγορευμένο εδώ και χρόνια στις προηγμένες δυτικές κοινωνίες (αν μη τι άλλο λόγω των Μήντια). Μέχρι να 'ρθει ο Καμίνης να στον πάρει.

Και πάντως εκείνους τους κρίσιμους καιρούς, ο ντόπιος… ούτε ήξερε ούτε άκουσε για κάποιον Κώστα Παπαϊωάννου ή τον Κορνήλιο Καστοριάδη – αυτά αργήσανε. Το Mataroa σάλπαρε χωρίς… λαό, είχε επιβάτες του (εκτός από τους «γόνους») μονάχα εξαιρέσεις. Γιατί η πλειοψηφία τότε κοιτούσε στην Ανατολή. Ενώ εκείνοι ονειρεύτηκαν την εξέγερση στη Δύση (αν και όχι όλοι)…

*

Η πρώιμη Μεταπολίτευση, η πανσπερμία της, μέχρι να εξαπλωθεί

και να επικρατήσει η καθ' όλα Έρημος του Πασόκ (λαοφιλής βέβαια, με κινητή σκευή και Ιερό το χρήμα), ήταν η ώρα της απρόοπτης Ελευθερίας για την Ελλάδα. Άνοιξε σ' όλα τα μέτωπα τους ασκούς του μέχρι τότε κυνηγημένου Αιόλου. Γέννησε πολλές «αριστερές» (κάτι που ήδη είχε φανεί λόγω και των απέξω επιρροών κι από την προηγούμενη δεκαετία). Όλες τους όμως ως αιρέσεις της γνωστής ορθοδοξίας. Εκτός από ένα νεανικό και φρέσκο για τη χώρα κίνημα, το αναρχικό/αντιεξουσιαστικό, που θα καθορίζει τις εξελίξεις (τουλάχιστον στους νέους και τις νομοθεσίες) τις επόμενες δεκαετίες, σε κόντρα με τις κομματικές και ακομμάτιστες (περίπου «ψηφιακές») νεολαίες. *Μήπως και ξαναγίνουν οι ιδέες επικίνδυνες.* Δημιουργημένο εξ αρχής εξαιτίας και εναντίον των κομμάτων και των οργανώσεων της Αριστεράς. Λόγω και της… ηθικής της προϋπηρεσίας.

* * *

Άλλωστε, όσο η μηχανή του ΚΚΕ πάσχιζε για αναγνώριση, για τη «νομιμοποίησή» της από τους Βρετανούς, που σημαίνει ότι η ηγεσία του –η Κεντρική Επιτροπή έστω– όφειλε να παράγει πλέον «επαγγελματική «πολιτική» και θα πληρωνόταν γι' αυτό (ενώ αντίθετα η ανώριμη βάση του όφειλε απλώς να πειθαρχεί), τόσο περισσότερο οι διαπραγματεύσεις που διεξήγαγε –πέραν και της ανικανότητας των ηγεσιών, ως μία νέα, μη αναγνωρίσιμη από τα data των νικητών του Πολέμου, Μηχανή– ήσαν καταδικασμένες να παράγουν μόνο Βάρκιζες…

Πράγμα που ισχύει ως καρικατούρα μέχρι τις μέρες μας. Ο αριστερός ηγέτης ψοφάει για «κρίσιμες» διαπραγματεύσεις, θεωρώντας ότι ακόμη και σε απολιτίκ καιρούς –αφού αυτός γνωρίζει την *ό,τι να 'ναι* ιδεολογική αλήθεια– παράγει «υψηλή» πολιτική (περιφρονώντας εννοείται τους τρόπους λήψης αποφάσεων), ότι… ρυθμίζει τις παγκόσμιες εξελίξεις, ενώ απλώς μετατρέπεται, έτσι πιο εύκολα, σε σκέτο υπάλληλο… Κάπως όπως οι Συριζαίοι νομοθετούν, εξυπηρετώντας εν τέλει ούτε καν το 1% της χώρας και του πλανήτη (ευγνωμονώντας το κιόλας, τον Βαρδινογιάννη για παράδειγμα). …Κάπως όπως ο Αϊνστάιν Σιάντος διόριζε τον εαυτό του αρχιστράτηγο στη μάχη της Αθήνας, στα

Δεκεμβριανά, με τα γνωστά αποτελέσματα.

Βέβαια, η αλήθεια είναι ότι η κοινοβουλευτική Αριστερά, σε όλη της τη σύντομη ιστορική πορεία, σε αντίθεση με τα ελευθερόφρονα κι αυτόνομα κοινωνικά ρεύματα/κινήματα, ανέκαθεν λιγουρευόταν κι ερωτοτροπούσε ξεδιάντροπα με την Εξουσία. Το δήλωνε, δεν το 'κρυβε. Και στη Β΄ και στη Γ΄ Διεθνή και πάει λέγοντας. Όχι μόνο όπως παλαιότερα (επί… «υπαρκτού» ή και γλυκανάλατου «σοσιαλισμού») για να την πάρει. Αλλά και παραμορφωμένη σε καλό κορίτσι –τύπου «Ευρωκομμουνίστρια»–, για να την… σαγηνεύσει. Εκεί κάπως το κουκούλωνε. Σαν τον κρυφό χουλιγκάνο του Κόμματος που μαχαίρωνε και δολοφονούσε τον αρχειομαρξιστή τη δεκαετία του '20. …Άλλωστε, γίνεσαι βουλευτής, ακριβώς γιατί δεν πιστεύεις στην ικανότητα του πληθυσμού να αυτεξουσιάζεται. Και γνωρίζοντας ότι «εκπροσωπώντας» α π ο κ λ ε ί ε ι ς τον… υπόλοιπο πληθυσμό. Ότι πρόκειται δηλαδή για θέση ιδιαζόντως ατομιστική κι αντικοινωνική ειδικά στην εποχή μας!

Και το σίγουρο είναι ότι αυτή η «περιέργεια», η ακαταμάχητη έλξη που ασκεί η Εξουσία, ιδίως σε κάποιον που επιλέγει αυτό *το επάγγελμα* στα ολιγαρχικά καθεστώτα που ζούμε, τον καταργεί πάραυτα από αριστερό – ώστε να του μείνουν τουλάχιστον τα αριστερά χωροταξικώς έδρανα. Ο ίδιος το ξέρει, ή αργά ή γρήγορα το μαθαίνει. Με όποια δικαιολογία κι αν το κάνει (την επιβίωση, τη «συλλογικότητα» της παρέας, το… δίκαιο του «λαού», τη βαθιά σήψη και διαφθορά της αντίπαλης ομάδας συμφερόντων –των δεξιών και των «σοσιαλιστών»–, ή απλώς επειδή λόγω συγκυριών βρήκε ανοιχτή την πόρτα…, και εν τέλει χώνεται –«αρπαχτή»– για να γίνει σαν τα μούτρα τους, γιατί αυτό θα γίνει – υπάρχουν κανόνες). Παρότι δίνει δήθεν… «αληθινές» μάχες. Κι ενόσω η σύνολη Εξουσία –ούτε καν προλαβαίνει να τη δει–, με παράδοση στη βελτίωση των μηχανών, προ πάντων δουλεύει ασταμάτητα. Τη θωράκισή της. Οι κανόνες δουλεύονται με 24ωρη φύλαξη, αν χρειαστεί και ψηφιακά.

Η δήθεν «νέα» Αριστερά, η δυτικότροπη (και δη των μεσαίων, κρατικοδίαιτων στρωμάτων) έγινε έτσι το απαραίτητο στολίδι του

κυρίαρχου status, ακόμη και της Αγγελοπούλου, το φο-μπιζού της. Ο απαραίτητος εργάτης, ακόμη και οι Σόιμπλε το κατάλαβαν –άργησαν λίγο, οι Αμερικανοί είναι πιο γρήγοροι–, για τα άμεσα κέρδη και σχέδια της εν τω Ευρώ γραφειοκρατίας – χέσ' τα υπόλοιπα, ποιος ξέρει τι θα γίνει μεθαύριο… Κι ενώ, υποτίθεται, προοριζόταν (από την Αμερική) να αλλάξει τους «συσχετισμούς»…

* * *

Αφότου περάσαμε στη Νεωτερικότητα, κανένας άλλος πολιτισμός πλην του καπιταλιστικού, Δυτικού κι Ανατολικού, δεν μπόρεσε να επικρατήσει. Πολλώ δε μάλλον να κυριαρχήσει, να εξαπλωθεί. (Σίγουρα λόγω και της… συνέχειας, της καταγωγής των περισσοτέρων ρευμάτων της Αριστεράς από τον ιουδαιο-χριστιανισμό. Παρά τον μαχητικό «αθεϊσμό» των περισσοτέρων πρωταγωνιστών της.) Οι πλειοψηφίες, οι πληθυσμοί αυτόν τον αξιακό πολιτισμό θέλουν! Στις μέρες μας δε ακόμη περισσότερο. Όλοι γνωρίζουν τις νέες δυνάμεις «κατοχής» αλλά νιώθουν ανίσχυροι, ή μάλλον αθεράπευτα σαγηνευμένοι από έναν κάποιο τρόπο ζωής. Εξ ου και η αναμενόμενη, λόγω *και* μειονεξίας *και* ιδιοτέλειας, προσήλωση της Αριστεράς –σίγουρα το… βαρύ πυροβολικό του συστήματος στα κρίσιμα– στον αστικό κοινοβουλευτισμό. Στο ψητό. (Μιλώντας βέβαια για… «δημοκρατία», ή δήθεν για το έθνος.)

Γι' αυτό και σήμερα, παρότι πρόκειται για λίγες μόλις δεκαετίες πριν, οι βασικές αρχές-μηχανισμοί της, ήδη ηχούν σαν ψεύτικες στο χάος των ιδεοληψιών της (πλην της αυτο-οργάνωσης και της άμεσης δημοκρατίας), λες και πρόκειται –ήδη!– για… επιστημονική μελέτη *Περί την αριστερά… (*και *Περί τη δεξιά,* ως εκ τούτου*)*. Για σκουριασμένα λόγια. Ώστε να ανήκουν όλοι εν τέλει, και προπαντός να καταπίνονται, απ' τη μεγάλη χωματερή του Κέντρου. Φύσει ολοκληρωτικού πλέον. Στα ανακυκλούμενα σκουπίδια του.

Τα Nuit Debout ξεσπούν εναντίον της κοινοβουλευτικής Αριστεράς και των προσωπείων της. Και οι place de la Republique

στεγάζουν ακόμη και τρελούς, δύσκολα όμως… επαγγελματίες/τυχοδιώκτες της «πολιτικής», που θα πληρώνονται γι' αυτό. Εκ των πραγμάτων μαθητευόμενους απατεώνες.

Αθήνα, Μάιος 2016

** Συγγραφέας, μεταξύ άλλων, των πρόσφατων κειμένων «Η γοητεία του καπιταλισμού ή Περί κρίσεως» (εκδ. futura, 2011), «Ο ψηφοφόρος της Χρυσής Αυγής» (εκδ. Υπερσιβηρικός, 2013) …*

Ελευθερώνοντας τον Λαό με τη Ραχήλ και τον Μηλιό

Σπύρος Τζουανόπουλος

*[…] πίσω από αυτόν τον δημαγωγικό λαϊκισμό κρύβεται μια βαθύτατη περιφρόνηση προς τις ίδιες τις μάζες, αφού ο ρόλος που τους επιφυλάσσει ο εξουσιαστικός λαϊκισμός (**γιατί κάθε λαϊκισμός είναι εξουσιαστικός), ο ρόλος που τους επιφυλάσσει το κράτος, η εκκλησία και το κόμμα δεν είναι ούτε να σκέφτονται ούτε να αποφασίζουν ούτε να δρουν αλλά να υπακούνε – να λένε τραγουδάκια, να χειροκροτάνε ρυθμικά και, κάπου κάπου, να ψηφίζουν*».
Γεράσιμος Λυκιαρδόπουλος, Η «Ρωμιοσύνη» στον Παράδεισο

«Τα γεμιστά είναι επινόηση του ελληνικού λαού. Με τίποτα δηλαδή, πολύ φτηνά, τρώει μια οικογένεια».
Θεανώ Φωτίου, υπουργός της δεύτερης φοράς Αριστερά, μετά την ορκωμοσία

Ένα φάντασμα πλανιέται πάνω από την Ευρώπη. Έχει τη φωνή του Αντρέα, το μουστάκι του Μαδούρο και το βλαχοπόνηρο μειδίαμα του Λαφαζάνη: είναι ο Φρανκενστάιν σοσιαλαϊκισμός, τον

ψηφίζεις και τα κάνει όλα μόνος του! Σκίζει μνημόνια, διορίζει στο Δημόσιο, χαρίζει χρέη και πουλάει τσαμπουκά σε Γερμανούς ιμπεριαλιστές! Απευθύνεται σε όσους προλετάριους δεν έχουν να χάσουν τίποτα άλλο παρά την πίστη τους στον κοινοβουλευτισμό.

Πατώντας πάνω στις νίκες και τις ήττες των κοινωνικών κινημάτων, εκμεταλλευόμενος στο έπακρο τα κοινοβουλευτικά προνόμια (χρηματοδότηση, ΜΜΕ, ευρωθεσμούς) και την αφήγηση του «ήθους» του, ο ΣΥΡΙΖΑ έφτιαξε την Εθνική Αριστεράς, μια dream team με Αλτουσεριανούς διανοούμενους, συνδικαλιστές του ΠΑΣΟΚ, επαγγελματίες μαϊντανούς των κινημάτων, τηλεπερσόνες της Βουλής και, με την εξουσία εν όψει, καμιά δεκαριά ελαφρολαϊκούς δεξιούς. Το μίγμα δεν θα έπηζε με τίποτα όμως αν δεν υπήρχε το πανίσχυρο συστατικό που έδωσε στην ομάδα την απαραίτητη ομοιογένεια στην αφήγηση και τον λόγο. Μια ουσία που απελευθέρωσε την Αριστερά από ενοχλητικά βαρίδια, όπως *διαχωρισμός εκκλησίας-κράτους, οικολογία, διεθνισμός*. Μια ουσία που απενοχοποίησε την Αριστερά από αναφορές που δίνουν η καθεμιά και 1-2% στην κάλπη, αν τις πεις πολλές φορές *(πατρίδα, διορισμός, υγιής επιχειρηματικότητα, κίνητρα σε επενδυτές κ.α.)*.

Ο λαϊκισμός λοιπόν, η τεχνική αυτή που έραψε παλιά η Δεξιά, διόρθωσε στα μέτρα της η Σοσιαλδημοκρατία και τη φόρεσε χιλιομπαλωμένη η Αριστερά, ήταν η ζαβολιά που της επέτρεψε να απομυζήσει τα κινήματα, να υποσχεθεί τα πάντα, να αυτοπροδωθεί και να ξαναγεννηθεί από τη στάχτη της. Χρέος όμως των κινημάτων και της ριζοσπαστικής πράξης είναι να μην αφήσει ξανά χώρο σε αυτή την αυτοεκπληρούμενη προφητεία κοροϊδίας και ήττας να αναπτυχθεί σε βάρος κάθε χειραφετητικής προσπάθειας.

Τι εννοείς, ρε φίλε, όταν λες λαϊκισμός;

«*Δικαίωμα ψήφου στις γυναίκες, δικαίωμα ψήφου από τα 18, κατάργηση της Άνω Βουλής, σύγκλισης έκτακτης Εθνοσυνέλευσης για νέα θέσπιση Συντάγματος, 8ωρη εργασία, συμμετοχή των εργατών στην τεχνική διαχείριση της βιομηχανίας,* ***μερική*** *δήμευση της μεγάλης περιουσίας, σύνταξη στα 55, κατάσχεση*

μέρους της εκκλησιαστικής περιουσίας».
Πρόγραμμα Πυρήνων του Αγώνα, πρόγονου σχηματισμού του Φασιστικού κόμματος Ιταλίας, 1919

Η μελέτη του λαϊκισμού ως πολιτικό φαινόμενο-στρατηγική και αφήγηση είναι πολύ ενδιαφέρουσα και διεξάγεται με πολύ οργανωμένο και δυναμικό διάλογο από τον ακαδημαϊκό κόσμο. Προσπαθώντας να δώσουμε έναν ορισμό, δεν γίνεται να μην προδώσουμε την πολιτική μας θέση, πράγμα απόλυτα υγιές αφού όλοι/ες μιλάμε βάσει ενός προτάγματος το οποίο χρωματίζει τις αφηρημένες πολιτικές έννοιες που χρησιμοποιούμε.

Αυτό, ας πούμε, κάνει η συντηρητική θεωρία που θεωρεί τον λαϊκισμό ως «*μια παρεκτροπή της δημοκρατίας προς τη μανία του όχλου, ως τη βασική ουσία του ολοκληρωτισμού και του φασισμού*»***[1]***. Εκκινώντας από μια ελιτίστικη αφετηρία, η δεξιά ρητορική σήμερα βαφτίζει λαϊκιστικό οποιονδήποτε λόγο ξεφεύγει από τον μονόδρομο της ιδεολογίας της ανάπτυξης, του κοινοβουλευτισμού, των νεοφιλελεύθερων πολιτικών λιτότητας και εν γένει του δυτικού φαντασιακού, ακόμα και σε επίπεδα φαινομενικά δευτερεύοντα (όπως το αισθητικό). Έτσι, μια τεράστια γκάμα πολυσήμαντων διαδικασιών, από το σκυλάδικο μέχρι την απεργία και από το γκράφιτι μέχρι την άρνηση πληρωμής των διοδίων, βαφτίζεται λαϊκισμός και πρέπει να καταπολεμηθεί λυσσαλέα. Εννοείται πως ο ως άνω συντηρητικός λόγος δεν συναντάται μόνο στην Ελλάδα, τουναντίον κάθε χώρα έχει επαρκή αριθμό Μανδραβέληδων που κανοναρχούν σε μονόστηλα τους πολίτες. Γλαφυρό παράδειγμα, οι οδηγίες προς ναυτιλλομένους συντηρητικούς από τον οικονομικό δημοσιογράφο Hugo Dixon:

«Ο λαϊκισμός έχει μολύνει την ευρωπαϊκή πολιτική σκηνή. Μπορεί, όμως, να νικηθεί. Τα τρία στοιχεία που χρειάζονται οι παραδοσιακοί πολιτικοί ώστε να αποκτήσουν ξανά τον έλεγχο της δημόσιας συζήτησης είναι επάρκεια, δικαιοσύνη και ηγετικά προσόντα. Σε κάποιο βαθμό η αντεπίθεσή τους έχει αρχίσει να αποδίδει. […] Η δράση των λαϊκιστών είναι επιβλαβής διότι προτείνουν φαινομενικά ελκυστικές πολιτικές λύσεις που θα

*είχαν καταστροφικά αποτελέσματα αν εφαρμόζονταν. Η ικανότητα είναι το πρώτο στοιχείο που πρέπει να έχουν οι παραδοσιακοί πολιτικοί αν θέλουν να κερδίσουν τον λαϊκισμό. Στην περίπτωση της Ευρώπης αυτό σημαίνει ικανή διαχείριση της οικονομίας»**[2]**.*

Βέβαια, αν κάποιος έψαχνε για τις απαρχές του λαϊκισμού θα τις εντόπιζε σίγουρα κάτω από το χαλί της Δεξιάς! Με τη Δεξιά όμως ποτέ δεν βαδίσαμε στους ίδιους δρόμους: αντίθετα, οι δρόμοι που βάδισαν τα κινήματα έγιναν το χαλί σε κάθε λογής αριστερό λαϊκισμό για να εμφανιστεί σωτήρας του λαού, ένας Αη Γιώργης που, καβάλα στο λαό, θα θανατώσει το μνημονιακό τέρας.

Μήνες πριν τις εκλογές του Ιανουαρίου του 2015, ο ΣΥΡΙΖΑ, ηγεμονικό σχήμα της σύνολης Αριστεράς, είχε καταφέρει να ενοποιήσει ομάδες συμφερόντων, πολιτικές γκρούπες και συνιστώσες με μεγάλες διαφορές μεταξύ τους. Η λαϊκιστική αφήγησή του ήταν η συγκολλητική ουσία που επέτρεψε τη νομιμοποιημένη συνύπαρξη όλων των παραπάνω, με το Πασόκειο επιχείρημα «να φύγει η Δεξιά» να δίνει έναν τόνο καθήκοντος στην αποσιώπηση της κριτικής, τον παραμερισμό των διαφορών και τη στρατευμένη ψήφο από το αριστερό ακροατήριο. Υπηρετώντας γνήσια τις σταλινικές καταβολές της, η ελληνική Αριστερά, από το τηλεοπτικό πάνελ και την ανοιχτή συγκέντρωση μέχρι την εκδήλωση και το οικογενειακό τραπέζι, συκοφαντούσε κάθε κριτική ως απολογία του συστήματος και καλούσε σε εθνική συστράτευση για να έρθει «η ελπίδα».

Και τι δεν υποσχέθηκε η «προγραμματάρα» –κατά Λαφαζάνη[3]– του ΣΥΡΙΖΑ: κατάργηση των «μνημονιακών» νόμων και των πράξεων νομοθετικού περιεχομένου με έναν νόμο, αφοπλισμό ΔΙΑΣ-ΔΕΛΤΑ, κατάργηση των κέντρων κράτησης, μείωση των ασφαλιστικών εισφορών, κατάργηση των φυλακών τύπου Γ΄, επαναπρόσληψη όλων των «παρανόμως» απολυθέντων στο Δημόσιο, κατάργηση του ΕΝΦΙΑ και πολλές άλλες γενναίες δεσμεύσεις. Στην προσπάθεια για ένα βέβαιο εκλογικό αποτέλεσμα, διευρύνθηκαν και οι συμμαχίες, φτάνοντας μέχρι και το Άγιο Όρος[4]!

Η εικόνα του Ηγέτη να ανεβαίνει στο πόντιουμ των Προπυλαίων

υπό τον παιάνα του «Ζ» του Μίκη Θεοδωράκη, με αλαλάζοντες μικροπασόκους, χιπστερίζοντες νεολαίους και Ευρωπαίους που έβλεπαν την «ελπίδα να έρχεται», ήταν το τελευταίο επεισόδιο της πρώτης σειράς: και όπως συνήθως, η δεύτερη σεζόν δύσκολα ξεπερνάει την πρώτη.

Η κυβέρνηση στην αντιπολίτευση, τα κινήματα στην εξουσία

Οι πρώτες μέρες του ΣΥΡΙΖΑ χαρακτηρίστηκαν από λαϊκιστικούς συμβολισμούς που οι πιο εύπιστοι οπαδοί δεν τους θεωρούσαν τέτοιους, καθότι ανέμεναν τη συμπλήρωση του συμβολικού από το υλικό του αντίκρισμα. Οι πιο υποψιασμένοι αντιλήφθηκαν την κατάσταση όταν είδαν να χαριεντίζεται ο Σπίρτζης με τη Ραχήλ Μακρή σε υπουργικό γραφείο, κάτω από ποπ αρτ πορτραίτο του Βελουχιώτη. Παρόλα αυτά, η αριστερή ηγεμονία με τη μεταπασόκ αισθητική απόλαυσε έναν μήνα απόλυτης αταραξίας.

Το κυβερνητικό αφήγημα φανταζόταν την εξουσία να ασκείται εντός εκτός και επί τα αυτά, με τα στελέχη του ΣΥΡΙΖΑ τη μια να κυβερνάνε και την άλλη να ασκούν αντιπολίτευση στην ίδια τους την κυβέρνηση. Highlight του σχιζοφρενικού αυτού λαϊκισμού αποτέλεσαν οι συγκεντρώσεις στήριξης της κυβέρνησης κατά τη διεξαγωγή των πρώτων διαπραγματεύσεων της κυβέρνησης στο Eurogroup. Θιασώτες της κινητοποίησης θεωρούσαν τις συγκεντρώσεις τους ως συνέχεια των Αγανακτισμένων του 2011, μη εξηγώντας το πώς η οπαδική στήριξη μιας κυβέρνησης και η απόλυτη εκχώρηση της φωνής τους σε μια ομάδα ειδικών της διαπραγμάτευσης έχει σχέση με τις αντικοινοβουλευτικές αντικρατικές αγωνιστικές αμεσοδημοκρατικές συνελεύσεις και τις συγκρούσεις του 2011. Η μάλλον, για να μη λέμε ψέματα, υπήρξαν απόπειρες διανοούμενων-αφιθιονάδος του Τσίπρα να γεφυρώσουν τα αγεφύρωτα, με προσφυγή σε σταλινισμό β΄ κατηγορίας:

*«Το ερώτημα αν οι συγκεντρώσεις της 11/2 είναι «αυθόρμητες» ή «προσχεδιασμένες» δεν έχει κανένα ενδιαφέρον και καμία χρησιμότητα για κανέναν – **εκτός από εκείνους που ψάχνουν μια δικαιολογία, για να μην πάνε** […] Αποτελούν ακόμα μία προσπάθεια κατάληψης του χώρου της εκπροσώπησης: «Occupy representation»[…] Με αυτή την έννοια, σίγουρα αποτελούν ίσως όχι «αναβίωση», αλλά προέκταση του πνεύματος των καταλήψεων πλατειών που είχαν συγκλονίσει την Ελλάδα και την Ισπανία –αλλά επίσης την Αίγυπτο, τις ΗΠΑ και σε μικρότερο βαθμό άλλες χώρες– το 2011»**[5]**.*

Το πώς καταλαμβάνεται η εκπροσώπηση έξω από τις κλειστές πόρτες του Eurogroup είναι κάτι άπιαστο για τη σκέψη μας: εκτός αν ο Βαρουφάκης ενσάρκωνε το Πνεύμα του λαού με πουά πουκάμισο.

Η πρώτη φορά που ο ΣΥΡΙΖΑ ήρθε ευθέως αντιμέτωπος με τα κινήματα ήταν το Φεβρουάριο του 2015 για το ζήτημα των κέντρων κράτησης, για τα οποία είχε δεσμευθεί σε όλους τους τόνους ότι θα τα αντικαταστήσει με «ανοιχτές δομές φιλοξενίας». Μετά από μαχητικές διαδηλώσεις έξω από τα στρατόπεδα συγκέντρωσης της Αμυγδαλέζας και της Κορίνθου, όπου σημειώθηκαν και οι πρώτες συγκρούσεις με την Αστυνομία επί κυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ, σειρά βουλευτών απαξίωσαν τις «μικροπολιτικές και ανούσιες» κινητοποιήσεις. Για παράδειγμα, ο αναρχικός βουλευτής Καστοριάς Βαγγέλης Διαμαντόπουλος, μετά την παρέμβαση συλλογικοτήτων στην Αμυγδαλέζα δήλωσε στα social media:

«Όπως επίσης το να γίνεται πορεία για ένα ζήτημα που έχει δρομολογηθεί, όπως το κλείσιμο των στρατοπέδων συγκέντρωσης και η σταδιακή απελευθέρωση που έχει ξεκινήσει, το λες και αυτοαναφορικό […] πες μου εσύ με ποιο τρόπο επιταχύνει τη διαδικασία απέναντι σε μια πολιτική ηγεσία που έχει δρομολογήσει ήδη τη μετατροπή τους σε ανοιχτά κέντρα φιλοξενίας…».

Είχε δίκιο: η αυτοκτονία εγκλείστου Πακιστανού στην Αμυγδαλέζα έναν μήνα μετά επιτάχυνε τη «διαδικασία» αποτελεσματικότερα.

Φήμες λένε ότι οι δηλώσεις του τότε μέλους του ΣΥΡΙΖΑ και νυν ΛΑΕ παίζουν σε γιγαντοοθόνη στην Κόρινθο με μαροκινούς υπότιτλους, σε μια προσπάθεια να κατευναστούν οι εκεί έγκλειστοι που δεν αντιλαμβάνονται ότι κρατούνται μέχρι και σήμερα σε ανοιχτή δομή φιλοξενίας και όχι σε λάγκερ.

Ο κυβερνητικός «ρεαλισμός», ο δυϊσμός κυβέρνησης-κόμματος, η επικυριαρχία του οικονομικού έναντι όλων των άλλων πεδίων ήταν η συνταγή που ενοποιούσε την Αριστερά, είτε ως ΣΥΡΙΖΑ είτε ως ιδιότυπη τεχνοκρατική κριτική στην κυβέρνηση από την εξωκοινοβουλευτική πτέρυγα («αν ήμουν εγώ, …»). Η συνταγή άργησε να "κόψει": έπρεπε να περάσει ένα εξάμηνο περίπου για να οδηγηθεί ο λαϊκισμός της αριστεράς στο αδιέξοδο που ο ίδιος δημιούργησε, και ο μόνος τρόπος να το ξεπεράσει ήταν να χτυπήσει το κεφάλι στον τοίχο. Και το έκανε, παίζοντας το στοίχημα του δημοψηφίσματος για να το χάσει, αλλά δυστυχώς για αυτή το κέρδισε, δημιουργώντας τις προϋποθέσεις για την οριστική αποδέσμευση των κινημάτων από την κοινοβουλευτική αυταπάτη. Αν και δεν χωράει στο παρόν άρθρο ανάλυση για το δημοψήφισμα, μπορούμε να πούμε ότι αποτέλεσε μεταξύ άλλων και την εκρηκτική συμπύκνωση των αντιφάσεων της «Αριστεράς στην εξουσία»: μέσα και ενάντια στην ΕΕ, τεχνοκρατική διαπραγμάτευση ειδικών και δημοψήφισμα, τσαμπουκάς και άτακτη υποχώρηση.

Η ελπίδα ακόμα έρχεται

*«Μια κυβέρνηση που εγκαταλείπει τις προεκλογικές της δεσμεύσεις, παραβιάζει βασικά δικαιώματα και προφανείς ανάγκες της συντριπτικής πλειονότητας, χάνει τη δημοκρατική της νομιμοποίηση»****[6]***.
Κώστας Δουζίνας, μέλος του ΣΥΡΙΖΑ, διευθυντής του Birkbeck Institute for Humanities του Πανεπιστημίου του Λονδίνου, Μάρτιος 2013

Η αντίφαση και η αντίθεση, όμως, δεν είναι κάτι αρνητικό και καταστροφικό, είναι ο τρόπος που προχωρά η διαλεκτική. Χωρίς αυτές τις αντιφάσεις και χωρίς την προσπάθεια διαλεκτικής

*υπέρβασής τους δεν είναι δυνατόν να προχωρήσει το κόμμα, η κυβέρνηση, η κοινωνία. Το όνομα της Αριστεράς στην κυβέρνηση είναι η «αντίφαση στην εξουσία»**[7]***.
Ο ίδιος, Ιανουάριος 2016

Στη σημερινή εκδοχή του, ο αριστερός λαϊκισμός έχει διαχωρίσει τις δύο εκφάνσεις του που αξεχώριστες του έδιναν την ισχυρή εκλογική καταγραφή. Από τη μία, έχουμε επαναφορά με αριστερό πρόσημο του κυβερνητισμού και του τεχνοκρατικού λόγου της ανάπτυξης, όπου ο ΣΥΡΙΖΑ έχει τα «στελέχη», τη «θέληση» και το «ηθικό πλεονέκτημα» να πάρει τις δύσκολες αποφάσεις για να έρθει η ελπίδα του χρόνου, με νέα ΕΣΠΑ, διορισμούς και υγιή ανταγωνιστικότητα. Όποιος φέρεται εναντίον του κυβερνητικού προγράμματος είναι αστοιχείωτος, παίζει το παιχνίδι της Δεξιάς και ονειρεύεται πραξικοπήματα.

Από την άλλη, έχουμε τον Άγιο Παντελεήμονα της Αριστεράς με Πρόεδρο τον –μέχρι τον Ιούνιο– αριστερό ψάλτη του Τσίπρα, Λαφαζάνη, ο οποίος μετέτρεψε τη νύχτα που θα καταργούσε ο ΣΥΡΙΖΑ το μνημόνιο, σε έξι μήνες συμμετοχής στην κυβέρνηση[8]. Όταν ο ΣΥΡΙΖΑ με τη 47σέλιδη πρότασή του ~~στην Τρόικα~~ στους «θεσμούς» πουλούσε σε τιμή ευκαιρίας αεροδρόμια, ΟΛΠ και αύξανε τον ΦΠΑ, εκείνος δήλωνε ότι αποτελούν «προϊόν συμβιβασμού»[9], ενώ παρασκηνιακά έδινε γραμμή για ψήφιση των μέτρων αλλά «μη εφαρμογή τους – κατάργησή τους στην πράξη». Τέλειο σχέδιο για αποπλάνηση των Κουτόφραγκων! Σημαντικό στοιχείο της πολιτικής του ομάδας (Αριστερή Πλατφόρμα, ιστοσελίδα Iskra) η αντιιμπεριαλιστικής λογικής Ρωσολαγνεία που εκφράστηκε σε όλους τους τόνους προεκλογικά, μετεκλογικά αλλά και στη μετά-ΣΥΡΙΖΑ εποχή. Ο Λαφαζάνης, μάλιστα, πρέπει να είναι ο μόνος αρχηγός κόμματος στην Ευρώπη (αν εξαιρέσουμε τον Πούτιν;) που έχει στηρίξει δημόσια το καθεστώς Άσαντ, και μάλιστα στην πιο προβεβλημένη ομιλία που έδωσε ποτέ (το προεκλογικό ντιμπέιτ[10]). Μόλις η Αριστερή Πλατφόρμα, καθώς και πληθώρα παραγκωνισμένων στελεχών και επαγγελματιών γυρολόγων της πολιτικής (Ραχήλ Μακρή, Φωτόπουλος κ.α.) συνειδητοποίησαν στο δημοψήφισμα ότι το σχήμα «η Ελπίδα

έρχεται» χρεοκόπησε, έφτιαξαν ένα fast track κόμμα Νέου Τύπου. Η προσπάθεια αναβίωσης της «αθηναϊκής άνοιξης»[11] και οικειοποίησης του «ΟΧΙ» κατέληξε αφενός σαν φάρσα στην εθνολαϊκή φιέστα της Ομόνοιας, και σαν τραγωδία στις εκλογές του Σεπτεμβρίου, όπου το ηγεμονικό για πολλούς σχήμα της αριστεράς έμεινε εκτός Βουλής. Η αταβιστική επανάληψη των παλαιοκομματικών μεθόδων συνεχίζεται μέχρι σήμερα.

Το διακύβευμα της εποχής μας: κίνημα της μη ενσωμάτωσης, δομές της ευθύνης

«Ο λαϊκισμός υπήρξε πάντα υπόθεση της εξουσίας, όχι των λαών. Το πολιτικό πρόβλημα της ανθρωπότητας είναι καταχωνιασμένο βαθιά μέσα στην ψυχή της και συνοψίζεται στο πώς να σωθεί από τους «σωτήρες» της, πώς να απελευθερωθεί από τους «απελευθερωτές» της».
Γεράσιμος Λυκιαρδόπουλος, Η «Ρωμιοσύνη» στον Παράδεισο

Πώς βγήκανε πάλι απ' αυτή τη φωτιά
ο Κος Διευθυντής
ο διπλωματικός ακόλουθος
ο Κος πρέσβυς;
Και τώρα τι πρέπει να γίνει
σ' αυτό το νεκροταφείο των ονομάτων
σ' αυτό το νεκροταφείο των λέξεων;
Πώς θα ξαναβαφτίσουμε τις πυρκαγιές
«Ελευθερία», «ισότητα», «εξουσία»;
Μιχάλης Κατσαρός, Στο νεκρό δάσος

Μέσα στην πολιτική σκακιέρα της τελευταίας περιόδου (μετά την άνοδο και πτώση του ΣΥΡΙΖΑ), υποφώσκουν κινήσεις, κινήματα, συλλογικότητες που δεν ελπίζουν, δεν υπόσχονται αλλά πράττουν. Αντιφασιστικές κινήσεις που θέτουν τον φασισμό εκτός εδάφους, μεταναστευτικές δομές αλληλεγγύης που στην κυριολεξία σώζουν ζωές αποτελεσματικότερα από το κράτος, οριζόντιες οικονομικές δομές που παράγουν πλούτο, μεροκάματο και δικαιοσύνη και χιλιάδες συζητήσεις σε υψηλό επίπεδο για το τι μέλλει γενέσθαι. Αυτό που λείπει, όχι ως διακηρυγμένος πόθος αλλά ως

αναπόσπαστο στοιχείο τακτικής-στρατηγικής των ανωτέρω, είναι ο ολικός συντονισμός και η ενιαία κίνηση, γενικά και επί μέρους. Αυτό ακριβώς είναι και το τελευταίο οχυρό της αριστερής λαϊκιστικής ρητορείας που, μέχρι να υπάρξει παραγωγή αντιπαραδείγματος, θα θεωρεί την επιχείρηση κατάληψης του κράτους ως το μόνο ρεαλιστικό πολιτικό σχέδιο. Αυτός είναι και ο λόγος που πληθώρα ανθρώπων διστάζουν να αποστοιχηθούν από την Αριστερά και να στηρίξουν ή και να συμμετέχουν σε αντιεξουσιαστικά εγχειρήματα και κινήματα βάσης. Στόχος των *κινημάτων* λοιπόν είναι να γίνουν –και– *Κίνημα*, να παρέχουν αξιόπιστες αντιπροτάσεις στο καπιταλιστικό φαντασιακό της ανάπτυξης και να εντείνουν τις αντιστάσεις εκείνες που θα γεννηθεί ο ριζοσπαστισμός του 21ου αιώνα: ριζοσπαστισμός αδιαμεσολάβητος, συντακτικός, Αντίστασης αλλά και Ευθύνης.

Παραπομπές:

[1] Βλ. *Λαϊκισμός, δημοκρατία και γιατί πρέπει να κερδίσουν οι λαϊκιστές,* άρθρο του Μιχάλη Θεοδοσιάδη
[2] Βλ. Πώς θα νικηθεί ο λαϊκισμός
[3] Βλ. εκπομπή Γιώργου Παπαδάκη, 26/1/2014
[4] *«Εκείνο που είναι σημαντικό για τον ΣΥΡΙΖΑ, και θα επιχειρήσει να διασφαλίσει, είναι να υπάρχει το περιβάλλον που θα επιτρέπει στο Άγιο Όρος να συνεχίσει να παίζει τον ρόλο του, με ηρεμία και προσήλωση στα της ψυχής, στα του πνεύματος, στα του ανθρώπου. Χωρίς πρόθεση πρόκλησης τολμώ να προσθέσω στα τελευταία: στα της εξωτερικής πολιτικής της πατρίδας μας.»* Ρένα Δούρου στο Αγιορείτικο Βήμα, 20/3/2014
[5] Συνέντευξη Άκη Γαβριηλίδη στην Εφημερίδα των Συντακτών, *Τι καινούριο φέρνουν οι Πλατείες;*
[6] Κ. Δουζίνας: Από την πολιτική στη δημοκρατική ανυπακοή
[7] *Κ. Δουζίνας: Ζούμε σε πολλαπλές χρονικότητες*
[8] Λαφαζάνης: Ο ΣΥΡΙΖΑ θα καταργήσει το μνημόνιο με δημοκρατικό τρόπο
[9] Κατεβάζουν τους τόνους Λαφαζάνης και Ραχήλ Μακρή για την συμφωνία
[10] Βλ. το σχετικό βίντεο *«Σχετικά με τους πρόσφυγες, έκανε*

λόγο για τραγωδία, ενώ διερωτήθηκε: «Δεν έχουμε πρεσβεία της Συρίας: Γιατί; Για να αποσταθεροποιήσουμε το καθεστώς Άσαντ;»».

[11] Copyright Yanis Varoufakis, The Athens Spring lives on!

©by Manianna

Ο Στρατολογημένος Κύριος Τσίπρας

Μπάμπης Βλάχος*

Πέρασαν κιόλας πολλοί μήνες που παρακολουθούμε απλώς –αυτό είναι το επίτευγμα του δυτικού ψηφοφόρου: να είναι αποφασιστικά απών– τα «δράματα» και την πολιτική «προσαρμογή» ενός σαραντάχρονου τυχοδιώκτη τέως ιεραπόστολου με τη νόμιμη, δεν λέμε, παρέα του. Και η οποία… αντιπροσωπεύει υποτίθεται, και μάλιστα σε κρίσιμες στιγμές, την ελληνική κοινωνία. Αυτό

είναι και το σοβαρότερο πρόβλημα των σύγχρονων κοινωνιών: το τι εστί κράτος, το πολίτευμα – η υποτιθέμενη δημοκρατία. Δεν το λέμε γιατί αμφισβητείται το αποτέλεσμα (και η στο όριο του γελοίου «δημοκρατικότητα» τέτοιου είδους) εκλογών, ιδίως όταν από καραμπόλα προκύπτει εκείνο το ιστορικά γενναίο 61,3%. Αλλά το να εργαλειοποιείς στο όνομα του «λαού», έναν κατά κοινή ομολογία προκάτ αλλά και βαθιά αντιλαϊκό π λ έ ο ν θεσμό του τωρινού κυρίαρχου πολιτισμού, μόνο μια «Κυβερνώσα (και απαίδευτη) …αριστερά» μπορούσε αδιαμαρτύρητα να το πετύχει.

Δύο παρατηρήσεις λοιπόν, θα βγαίνουν κι άλλα ντοκουμέντα όσο περνά ο καιρός, σχετικές με το **ΝΤΟΚΙΜΑΝΤΕΡ του ARTE** για τις περιβόητες διαπραγματεύσεις του πρώτου επταμήνου του 2015 που προηγήθηκαν.

Κατ’ αρχήν, επιβεβαιώνεται ότι Ο ΤΡΟΜΟΣ του Grexit –τώρα την επικαιρότητα θα ρυθμίζει ο ριζικά άμεσος, αυτός των τζιχαντιστών–, παρά τα λεγόμενα δεξιά κι αριστερά, δεν ξέρουμε ή μάλλον δεν θα μάθουμε ακριβώς ποτέ σε ποιον υπήρξε καθοριστικότερος. Στους «δανειστές» ή στην ελληνική κυβέρνηση; Η οποία σίγουρα τον διαπραγματεύτηκε λάθος και που σίγουρα κάποιος εντέλει εκβιάστηκε, πανικοβλήθηκε και άρχισε τα χάπια (αν και, εκτός απ’ την προσωπική του ατζέντα –οι ξένοι έτσι λειτουργούν, στην επιβάλλουν– υπάρχει κι ο γεωπολιτικός παράγοντας, συχνά φοβερότερος του οικονομικού), αλλαξοπίστησε και έστριψε τελείως το τιμόνι την πλέον ακατάλληλη αλλά κρίσιμη στιγμή… Ή μάλλον, όπως είπε τις προάλλες κι ο κύριος Γιούνκερ, «Και έτσι, καταλήξαμε σε μια συμφωνία Φόβου».

Και κυρίως δίχως ν’ ανοίξει ρουθούνι. Ερήμην πάλι των αποκαμωμένων θεατών/ψηφοφόρων. Τα αναμενόμενα δηλαδή. Ιδίως από μια Αριστερά που μόνο στα λόγια ήταν πάντοτε, μιας και κουβαλά τη θεσμισμένη (sic) μεταπολιτευτική έως «κοριτσίστικη» εν προκειμένω προϋπηρεσία της. Και που, δίνοντας τη μάχη να κερδίσει και να κρατηθεί στην Εξουσία, ξεπερνά καθημερινά κάθε προηγούμενη γελοιότητα, κάθε προσωπικό ήθος, κάθε πίστη, «συνείδηση» ή δόγμα του παρελθόντος, κάθε χρήσιμη έστω στο καθεστώς αριστεροσύνη – γιατί εκπαιδεύεται ραγδαία και

αποφασιστικά στο αντίθετό της. «Σκέφτεται» ούτως ειπείν μόνο με πιθηκισμούς, και όρους ανήμπορης έστω, κυριαρχίας πάντως. Τα αναμενόμενα, είπαμε. Κι από την άλλη, εξ ενός πληθυσμού εργαλειακά εθισμένου στην πονηρία της δουλοσύνης και την παραλυσία, στα περασμένα μεγαλεία της «βολής»/ Κατανάλωσης.

Ο αθυρόστομος κύριος Γιούνκερ, λοιπόν. Ο χαρούμενος –δήθεν φιλέλληνας– είρων, που και οι δυο υπογραμμίσεις μας επ' ευκαιρία του Ντοκιμαντέρ αυτόν αφορούν.

Η 1η: «…Πιστεύω, ναι μεν ότι όσοι απαρτίζουν τον Σύριζα δεν είναι διαπλεκόμενοι, (*μην το λες*) αλλά φυσικά ούτε και… επαναστάτες» με δόση χιούμορ όσο να 'ναι. Θα γίνουν οσονούπω, δηλαδή. Αν και, εκ των υστέρων καλά τα λέει. Μια και επί μήνες, μετρούσε κι αυτός αν η διαπραγματευόμενη «τρέλα» είχε όντως αντίκρισμα. Ή απλώς κρατιόταν με νύχια και με δόντια από την ανακαίνιση της εξουσίας –βασανιστική για ορισμένους εκ των φρέσκων αμοραλιστών του επαγγέλματος–, την ανανέωση του ξεχαρβαλωμένου κι ανυπόληπτου πολιτικού – υπαλληλικού προσωπικού της χώρας. Άξιος και ήδη σκληρά δουλεμένος ο φρέσκος μισθός.

Και βέβαια, για να σφραγίσει, πως άλλο τα δήθεν πειράματα κι οι δήθεν αντιστάσεις –σε κυβερνητικό επίπεδο–, το θράσος και η μεγάλη τόλμη που σίγουρα κάποιοι ούτε την είχαν ποτέ ούτε την έχουν, και άλλο τα μαθήματα υποχρεωτικής εκπαίδευσης. Για όλον τον κόσμο.

Κι η 2η: (Σχετικά με το δημοψήφισμα) «…Περισσότερη εντύπωση μου έκανε το 40% που ψήφισε "ΝΑΙ". Μόνο ένας σοφός λαός θα έλεγε "ΝΑΙ" σε ένα πρόγραμμα-σφαγή.» (!) Ουδέν σχόλιο (Ή, έστω, παραπέμπω σ' ένα κείμενο του Αυγούστου). Άλλωστε, στην ατομοκεντρική Ευρώπη (και όχι μόνο) όλοι γνωρίζουμε ότι ούτε σοφός λαός υπάρχει, ούτε πληθυσμός με… ανατρεπτικές βλέψεις και επιδόσεις – ο παρών «πολιτισμός» καλά κρατεί. Σχεδόν δεν έχει αντίπαλο.

Όταν λέμε λοιπόν ότι ο κύριος Τσίπρας, λίγο προ του

δημοψηφίσματος και μέχρι σήμερα, είναι και λειτουργεί ως στρατολογημένος, αυτός και ο πανταχού επιτηρητής του Παππάς, ας μην νομίσουν μερικοί ότι έχουμε τίποτα απόρρητες πληροφορίες, δεν μας χρειάζονται. Ούτε ότι εννοούμε τίποτα πρακτόρικο ή συνωμοσιολογικό. Εννοούμε κάτι χειρότερο. Ότι η υπηρεσιακή στρατολόγηση –αν χρειάζονται κι άλλοι πλην του γνωστού διδύμου, σίγουρα υπάρχουν διαθέσιμοι–, εκτός από τους Αμερικανούς που έσπρωξαν και πόνταραν για να βγει αυτή η κυβέρνηση και τους οποίους συμβουλεύονται ανελλιπώς, σφραγίστηκε επιτέλους κι από την ευρωπαϊκή Σοσιαλδημοκρατία. Τον δεύτερο δηλαδή μεγάλο συνέταιρο στη μαφιόζικη φαμίλια της ευρωζώνης. Οπότε κι ο Ολάντ, με πολλές και δελεαστικές νέες μπίζνες (με προϋπηρεσία ήδη στην Υποσαχάρια και γενικότερα στη μετα-Λιβύη Αφρική), προτού αναβαθμιστεί λόγω της 13ης του Νοέμβρη σε σοσιαλιστή Μπους, ήρθε στην Αθήνα όχι μόνο ως Επιτηρητής, αλλά κυρίως ως μεγαλοστέλεχος της χρόνιας, της «ξεχασμένης» αν και πάγιας Αποικιοκρατίας. Αυτής που βέβαια πάνω απ’ όλα θεμελίωσε και θεμελιώνει την Ευρώπη και την ευρωζώνη.

Κι ας φαντασιώνονται ορισμένοι τον πάλαι ποτέ Διαφωτισμό. Ευρωπαϊκή ανακάλυψη κι αυτός, χρήσης όμως τουλάχιστον περιθωριακής ήδη απ’ τον 20ό αιώνα, και στην εξέλιξη των πραγμάτων (τη γέννηση του Ολοκληρωτισμού, τον οικονομικό ολοκληρωτισμό των ημερών μας), στα «σημαντικά» δηλαδή (τις μπίζνες και την αντι-γερμανική Ισχύ εν προκειμένω), ακίνδυνη και προσχηματική. Και πλέον, στο περιθώριο της Ιστορίας μαζί με τα τέως «κράτη πρόνοιας» αναγκαστικά (λόγω Κρίσεως, λόγω αναδιανομής του υπερσυσσωρευμένου, παγκόσμιου πλούτου στους ολίγους των ολίγων και τη μετατόπιση στην Ασία). Και που μόνο νοσταλγικά επιβάλλεται να καταναλώνεται –κάθε 13η του Νοέμβρη;– μαζί με τις τέως αξίες-ορόσημα. Και τουλάχιστον ευτυχώς, μαζί με την κατακτημένη διαφορετικότητα, τη ζηλευτή, στη γνωστή ζωντάνια των ευρωπαϊκών μεγαλουπόλεων. Γιατί οπωσδήποτε, άλλο Ράκα και άλλο Παρίσι. Αλλά βέβαια, από την άλλη, άλλο να ζεις στο Πέραμα και άλλο στην Εκάλη.

Πέντε χιλιάδες νέοι κάτω των 20, γεννημένοι και μεγαλωμένοι στις φτωχές ευρωπαϊκές συνοικίες των μεταναστών, αναχωρούν κάθε χρόνο μόνο από τη Γαλλία για το Ισλαμικό Κράτος, και εξ αυτών το 40% προέρχεται από χριστιανικές οικογένειες. Το πρόβλημα προφανώς δεν είναι και τόσο εισαγόμενο, αλλά από πολλές απόψεις ευρωπαϊκό. Παρά την πρωτοκαθεδρία, και εδώ, της παγκοσμιοποιημένης Αμερικής.

*

Ο ελληνικός λαός, λοιπόν, «Ευρώπη» ψήφισε. Όχι ακριβώς Ευρώπη (αυτό δεν ψηφίζεται), αλλά ευρωζώνη. Αυτό βλέπει ως μέλλον. Δηλαδή, το εντελώς πρόσφατο παρελθόν του. Ακόμη κι όταν αγριεύει προς στιγμήν ή «τρελαίνεται» με τα Αφεντικά, ουρλιάζοντας «ΟΧΙ». Κι οπότε χρειάζεται ένας Νέος Σύριζα για να τον κάνει καλά – κατά αγαστή παραγγελία.

Άλλωστε, κανείς δεν ξέρει τι αποκρύβει ένας «λαός» στο ασυνείδητό του, τις απ' τα κάτω διεργασίες. Ή και αν απλώς εκφράζεται με ατελείωτα ψέματα όπως οι κυβερνώντες του. Μια και περί ταυτότητας (ή Συνειδήσεως) ούτε λόγος. Βγαίνει στη φόρα όποτε το θυμάται. Συχνά για λόγους εθνικούς, συχνότερα για λόγους ατομιστικούς, τουτέστιν κάποιου ομαδικού Συμφέροντος ή ταξικού – που του επιτρέπει αυτή την προσωρινή αύρα ελευθερίας. Κι από την άλλη, αυτό το προφανές συμφέρον και το Ασυνείδητο είναι που εκμεταλλεύονται οι επαγγελματίες κι οι ερασιτέχνες πολιτικοί για να ασκήσουν τη διαχωρισμένη δραστηριότητά τους. Αυτό υποτίθεται υπολογίζουν, αυτό φοβούνται. Κι έχει πλάκα να βλέπεις έναν πρώην αριστερό να μιλά νυχθημερόν για επενδύσεις και ανάπτυξη, την αλφαβήτα δηλαδή του καπιταλισμού, έστω ως ο νέος CEO του μεγαλύτερου –πλην πτωχευμένου– επιχειρηματικού ομίλου της χώρας. Ποτέ άλλοτε μια κυβέρνηση (διαρκούσης της κρίσης εννοείται), όπως παραδέχονται ήδη όλοι οι διεθνείς παράγοντες, δεν ήταν τόσο συνεργάσιμη με τους «δανειστές», τους τραπεζίτες και τα αρπακτικά των Βρυξελλών, του Βερολίνου, του Λευκού Οίκου και της ευρωζώνης. Ιδίως αφότου αφελλήνισε (από τους μετόχους και τους φορολογούμενους) τις τράπεζες, παραδίδοντάς τες

(«ανακεφαλαιοποίηση») στα «επιθετικά» hedge funds –μεγάλε Δραγασάκη, Τσίπρα, Παππά και Τσακαλώτο–, και που μετά το πλιάτσικο θα «αναλάβουν» επιπλέον (επί το αριστερότερον), τις μισές ελληνικές επιχειρήσεις και τα μισά πρώτης κατοικίας δάνεια.

Μόνο που στη χώρα μας –πέραν και της, συγκρουόμενης με τα νέα ήθη, παράδοσης του κρατισμού, απαραίτητη καπιταλιστικά– φαίνεται υπήρξε, και συνεχίζει να σέρνεται μία μεγάλη παρεξήγηση περί Αριστεράς. Δεν εννοούμε αυτό το μόνιμο απόθεμα στο σκοτεινό φαντασιακό. Αλλά τη θεσμισμένη της ανωμαλία. Σίγουρα τα think tanks της Παγκοσμιοποίησης τρίβουν τα χέρια τους με τον Τσίπρα και την παρέα του – επιβεβαιώθηκαν. Έστω και διότι, μπορεί οι δύσκολοι καιροί και το καψώνι της κρίσης να ξαναέφεραν στην επιφάνεια τα βασικά ερωτήματα της ύπαρξης για τους πολλούς, όμως όλες σχεδόν οι απαντήσεις μέχρι τώρα όφειλαν και ανέδειξαν τη μούχλα του Παρελθόντος. Εκτός από την παλαιά, τη χρόνια αντίθεση Αριστεράς-Δεξιάς, που λόγω και μέσω Σύριζα, φαίνεται να ξεπερνιέται πλέον οριστικά (αυτό είναι το καινούριο) για τον νεοΈλληνα ψηφοφόρο. Επ' ευκαιρία δε, διαδόθηκε και ως… παγκοσμίου επιπέδου μάθημα στη Δύση (το χαιρέτισαν ήδη οι Ισραηλινοί ομόλογοι, οι Γάλλοι κι οι Αμερικανοί συνδαιτημόνες, ακόμη και ο… Ντάισελμπλουμ). Γιατί επιπλέον εδώ, εξουδετερώθηκε επιτέλους και η μυθολογία του ματωμένου Εμφυλίου. Πέρασε –και μην την είδατε– στο κράτος. Μόνο κάποιοι αναρχικοί (sic) φαίνεται να την επικαλούνται πλέον και κάτι διανοούμενοι/καλλιτέχνες. Παρά το σταλινικό (και εν συνεχεία πασοκικό) υπόβαθρο του νεοΈλληνα.

Και παρότι για κάτι λίγες μέρες στην πλατεία Συντάγματος και τις άλλες πλατείες το 2011 φύσηξε ένας κάποιος φρέσκος αέρας. Που σύντομα ξαναέγινε αδιαπέραστο νέφος, αέρας παραλυσίας, με τα επιπλέον δακρυγόνα και χημικά. Αλλά όταν πια δεν υπάρχει πάθος, δεν υπάρχει και λόγος για μάθος. Κατακάθεται η ψυχική αδυναμία κι η αποδοχή.

*

Διότι, βέβαια, αριστερό δεν είναι να ζητάς το κούρεμα ή την απομείωση του κρατικού χρέους και την ανάπτυξη. Παρά την απόγνωση των μνημονίων. Πρόκειται για την αλφαβήτα του –πληγωμένου ή όχι– καπιταλισμού. Τα άκρως απαραίτητα. (Όπως «απαραίτητα», απ' την άλλη, είναι και τα κέρδη της Γερμανίας. Και τα μέχρι τώρα πάντα κέρδη, στο πείραμα της Ελλάδας, μιας εξαιρετικά ολιγάριθμης παγκοσμιοποιημένης ολιγαρχίας). Δεν είναι καν αριστερό να προτιμάς απλώς το εθνικό σου νόμισμα που φαίνεται θα στο φορέσουν κι αυτό οι «Ευρωπαίοι», όταν και με τους όρους που θέλουν.

Κάπως «αριστερό» όμως θα ήταν, ή έστω λιγότερο «κοριτσίστικο», να αναδείξεις την κρίσιμη στιγμή τους εκβιασμούς της Αμερικής, παρότι αυτοί σε έβγαλαν στο κλαρί, δηλαδή κυβέρνηση – τους το χρωστάς. Κι ακόμη περισσότερο, τους εκβιασμούς των μεγάλων ευρωπαϊκών και όχι μόνο εταιρειών, φερ' ειπείν της Siemens. (Όπως καταγράφηκε επί Κωνσταντοπούλου στις επιτροπές της Βουλής, μαρτυρία Βαλυράκη.) «…Κάντε του κεφαλιού σας, αλλά από αύριο το πρωί δεν θα 'χετε φανάρια στο κυκλοφοριακό, εντατικές στα νοσοκομεία, τηλεπικοινωνίες και αεροδρόμιο…», «θα σας σπρώξουμε πιο κάτω κι απ' την Αφρική – δεν θα υπάρχει χώρα…». Ναι αλλά, του κεφαλιού τους δεν κάνουν ποτέ οι κυβερνήσεις. Ούτε τα κράτη. Μόνο το σθένος των «απ' τα κάτω» τα κάνει αυτά – συνήθως δίχως εκ των προτέρων όραμα. Και που τίποτα τέτοιο δεν συζητιέται. Οπότε και, χωρίς καμία ριζική αλλαγή στην οικονομία και το πολίτευμα, ούτε καν ως διαχειριστής δεν προκόβεις. Απλός υπάλληλος.

Φαίνεται ο νεοΈλληνας έχει πάψει για άλλη μια φορά να πιστεύει στον εαυτό του. Δεν αξιώνει πλέον κανένα νέο πάθος, πολλώ δε μάλλον μάθος. Το πολύ-πολύ αυτό που περιορίζεται στη σκληρή επιβίωση και το χρήμα. Στο μεταξύ η αριστερά, με ή χωρίς εισαγωγικά, θα συνεχίζει να εξουδετερώνει τον ψυχισμό μιας «αντικρατικής»/ δήθεν αντιδυτικής πλειοψηφίας. Ώστε η ντόπια αυτή –προπατορική;– αμαρτία να πάψει επιτέλους να υφίσταται. Λες και… έτσι θα περισωθεί η ζωή, ή ο σύγχρονος κόσμος από την καταστροφή που φέρει μέσα του.

Κι ενώ τα νέα μέτρα λόγω τζιχαντιστών θα αλλάξουν και πάλι το ευρωπαϊκό τοπίο (προς όφελος, και πάλι, του επιχειρούμενου οικονομικού ολοκληρωτισμού), σίγουρα είναι παράδοξο να έχεις στον Νότο τόσους φοβισμένους ανέργους, ιδιαίτερα νέους. Και η αποσταθεροποίηση να μην είναι προ των πυλών. Άλλοτε αδιανόητο.

* *Συγγραφέας, μεταξύ άλλων, των πρόσφατων «Η γοητεία του καπιταλισμού ή Περί κρίσεως» (εκδ. Futura, 2011), «Ο ψηφοφόρος της "Χρυσής Αυγής"» (εκδ. Υπερσιβηρικός, 2013)*

Εκλεκτικές συγγένειες του Διαφωτισμού

Αλέξανδρος Σχισμένος

Υπάρχει ένα ερώτημα, αν η φιλοσοφική έκπτωση του νεοφιλελευθερισμού συμπαρασύρει το σύνολο των φαντασιακών σημασιών που φέρονται στον νοηματικό του πυρήνα. Άραγε μπορούμε να εντοπίσουμε κάποιο απελευθερωτικό νόημα στις ευρύτερες πτυχές του πολιτικού φιλελευθερισμού, ενώ καταγγέλλουμε σφόδρα τον παραλογισμό του οικονομικού αντιστοίχου του, όπως ο Καστοριάδης εντοπίζει ένα επαναστατικό στοιχείο στον μαρξισμό, το οποίο συμπλέει με το συντηρητικό; Εξάλλου και ο πολιτικός φιλελευθερισμός προέκυψε εν μέσω μίας κοινωνικοϊστορικής τρικυμίας, της διαφωτιστικής και τεχνικο-μηχανικής και βιομηχανικής επανάστασης και ενέπνευσε ανάλογες πολιτικές επαναστάσεις.

Σε ένα άρθρο του στο ελευθεριακό πολιτικό περιοδικό «Βαβυλωνία», ο Γιώργος Πολίτης αναζήτησε τις συγγένειες μεταξύ αναρχισμού και πολιτικού φιλελευθερισμού, όπως το έθεσε, τοποθετώντας μάλιστα τα δύο ρεύματα απέναντι στον ολοκληρωτισμό. Ο κλασικός, τρόπον τινά, πολιτικός

φιλελευθερισμός και ο κλασικός αναρχισμός ξεπηδούν από τη διανοητική επανάσταση του Διαφωτισμού και μάλιστα ο αναρχισμός διατηρεί ισχυρά στοιχεία της πολιτικής φιλοσοφίας του κλασικού πολιτικού φιλελευθερισμού που προηγήθηκε χρονικά και μάλιστα τα ριζοσπαστικοποιεί.

Στο προαναφερθέν άρθρο, ο Πολίτης διαφοροποιεί σαφώς τον νεοφιλελευθερισμό από τον κλασικό πολιτικό φιλελευθερισμό, του John Locke και των Mill, πατέρα και γιου. Ορίζει τον νεοφιλελευθερισμό σαν «ανάποδο μαρξισμό», εξαιτίας της τυφλής πίστης στις κρυφές δυνάμεις της οικονομίας. Και πράγματι, η Μάργκαρετ Θάτσερ θα ήταν ο χειρότερος εφιάλτης ενός Locke, ενός ανθρώπου που σθεναρά υποστήριξε το δικαίωμα του λαού στην εξέγερση. Αρκεί όμως αυτή η διαφοροποίηση;
Για να γίνει αυτή, πρέπει να αναγνωρίσουμε επακριβώς τη διαδικασία απογύμνωσης που υπέστη ο κλασικός πολιτικός φιλελευθερισμός στα χέρια των νεοφιλελεύθερων, από τον Hayek και πέρα. Και ήταν μια απογύμνωση ηθική. Ηθική με τη βαθιά φιλοσοφική έννοια, γιατί η εμπιστοσύνη στο απαλλοτρίωτο δικαίωμα του ατόμου στην ελευθερία, εκπορνεύτηκε όταν το άτομο νοήθηκε ως οικονομική απλώς μονάδα, ως μηχανή πλούτου και εκμετάλλευσης. Την ασαφή ηθικότητα του κοινού καλού αντικατέστησε η παράλογη ηθικολογία της «ελευθερίας της αγοράς». Μίας αγοράς που δεν ήταν ποτέ «ελεύθερη», αφού οι μεγάλες κρατικές οικονομίες ήδη από την περίοδο του μερκαντιλισμού αλλά και την εποχή του βιομηχανικού καπιταλισμού και σήμερα, θέτουν κατά το δοκούν δόκιμους περιορισμούς και δασμούς προκειμένου να αναπτυχθούν ανταγωνιστικά, πράγμα που εξίσου κάνουν με διαφορετικό τρόπο τα επιχειρηματικά τραστ και τα μονοπώλια, ούτε «αγορά» αφού η σχέση του καταναλωτή με το προϊόν είναι απόλυτα ατομική και η συλλογική διάσταση της αγοράς είναι απλώς εξωτερική.

Κι όμως, αυτό το ξεγύμνωμα από την ηθική προς την ηθικολογία μπόρεσε να συμβεί μέσα από τη διαστρέβλωση κάποιων εννοιών που προσφέρονται προς διαστρέβλωση, ακριβώς όπως τα ολοκληρωτικά στοιχεία στον μαρξισμό κατέπνιξαν τα επαναστατικά. Οι

σημαντικότερες είναι οι έννοιες του ατόμου, της εξουσίας και της ιδιοκτησίας.

Οφείλουμε να τονίσουμε, πάντως, πως τα ριζοσπαστικά και απελευθερωτικά στοιχεία του φιλελευθερισμού, αυτά που απηχούν τα δικαιώματα του ανθρώπου και τις διακηρύξεις της αμερικάνικης επανάστασης είναι αφενός ισχυρώς ηθικά φορτισμένα και αφετέρου αυτά που διατηρούνται και στην αναρχική σκέψη. Αλλά είναι επίσης στοιχεία του προτάγματος της αυτονομίας που διατηρούνται αυτούσια και στον πυρήνα του σοσιαλιστικού κινήματος, ιδιαιτέρως στη σκέψη των ουτοπικών σοσιαλιστών, για να καταπνιγούν σε μετέπειτα ολοκληρωτικές μεταλλάξεις του μαρξιστικού ρεύματος, που και ο ίδιος ο Μαρξ θα αποστρεφόταν, μία εκδοχή των οποίων είναι ο Λενινισμός.

Το αναπαλλοτρίωτο της ελευθερίας του ατόμου και οι ατομικές ελευθερίες κάθε ανθρώπου, ασχέτως πολιτισμού, χρώματος, θρησκείας, όπως αναφέρεται π.χ. στη διακήρυξη της ανεξαρτησίας αποτελεί στοιχείο που εκφράζεται στους φιλελεύθερους στοχαστές τύπου Locke και Jefferson (1743-1826) και αργότερα με έμφαση στη σκέψη του Godwin (1756-1836), του Μπακούνιν (1814-1876), του Προυντόν (1809-1865) και των λοιπών αναρχικών και ουτοπικών σοσιαλιστών. Είναι ακόμη αξίες που εμφορούν το ρεύμα και το κίνημα του βορειοαμερικάνικου κοινοτισμού, που εκπροσωπούν ο Henri David Thoreau (1817-1862) με την ιδέα της πολιτικής ανυπακοής, η ποίηση του Walt Whitman (1819-1892), όπως επίσης και το κίνημα ενάντια στη δουλεία και το τεράστιο συνδικαλιστικό κίνημα των Η.Π.Α. Πρέπει να αναφέρουμε ότι στις Ηνωμένες Πολιτείες, όπου το μαρξιστικό κίνημα δεν ρίζωσε ποτέ, αναδείχθηκαν ισχυρές αναρχοελευθεριακές τάσεις, ένα από τα μεγαλύτερα αναρχοσυνδικαλιστικά κινήματα, στο οποίο οφείλουμε την καθιέρωση του 8ώρου, μέσα από τη ριζοσπαστικοποίηση των στοιχείων της αυτονομίας που επιβιώνουν στο κείμενο της Διακήρυξης της Ανεξαρτησίας και την πολιτική παράδοση του Jefferson.

Η πρώτη ριζική διαφοροποίηση των αναρχικών έρχεται στο ζήτημα της εξουσίας. Οι αναρχικοί, συνεπείς στην ιδέα της ατομικής

ελευθερίας ως προϋπόθεση της συλλογικής, αρνούνται κάθε κράτος, όπως γνωρίζουμε. Από την άλλη, οι φιλελεύθεροι, περιορίζουν την ελευθερία του ατόμου στη σύναψη του κοινωνικού συμβολαίου, οδηγούμενοι σε έναν συμβιβασμό με την κρατική εξουσία, και ως κρατική ονομάσαμε κάθε εξουσία οργανωμένη, αυτονομημένη και θεσμικά διαχωρισμένη από την κοινωνία. Η αναρχική παράδοση έχει να παρουσιάσει τον αναρχοατομικισμό ως ακραία τυποποίηση της ελευθερίας του ατόμου, ενώ οι φιλελεύθεροι ένα ελάχιστο κράτος. Φυσικά, όταν η έννοια του κράτους θεωρείται αυτονόητη, ήδη η αρχή του αποκλεισμού τίθεται ως θεμέλιο της εξουσίας και το «ελάχιστο» μπορεί να σημαίνει, (όπως ήταν πράγματι η έκκληση του Στέφανου Μάνου τον Δεκέμβρη του ’08), να κατεβεί ο στρατός ενάντια στο λαό.

Φυσικά, η φιλελεύθερη ιδέα του κράτους ως αμοιβαία παραχώρηση ελευθεριών μέσα από ένα κοινωνικό συμβόλαιο ελεύθερων ατόμων είναι η φαντασίωση που οδηγεί σε αυτά τα συμπεράσματα. Είναι ο άνθρωπος νοούμενος ως το μοναχικό άτομο, που αποτελεί μία επικίνδυνη επινόηση, η οποία οδηγεί αφενός στον οικονομικό ολοκληρωτισμό της ελεύθερης αγοράς και αφετέρου στον καταναλωτικό ατομικισμό της κατάθλιψης.
Αν θα μπορούσαμε να θεωρήσουμε αφελή την ιδέα των αναρχικών πως μπορεί να υπάρξει κοινωνία χωρίς εξουσία, περισσότερο αφελής μοιάζει η φιλελεύθερη ανθρωπολογία, η οποία βλέπει το άτομο ως μονάδα ξεκομμένη από την κοινωνία και σε μία προκοινωνική «φυσική κατάσταση». Το άτομο είναι κοινωνικός θεσμός και απηχεί την κοινωνία. Και είναι σαφές, όπως είπαμε, πως δίχως κοινωνία δεν θα μπορούσαμε να μιλήσουμε, δεν θα μπορούσαμε καν να γνωρίζουμε πως γεννηθήκαμε ή πως θα πεθάνουμε. Αυτό που είναι ριζικά ατομικό μέσα μας, η ψυχή μας με την φιλοσοφική και όχι την μεταφυσική έννοια, η ριζική μας φαντασία, έχει από τον καιρό της γέννησής μας επενδυθεί και επενδύσει σε κοινωνικές σημασίες, σε αξίες και νοηματοδοτήσεις πρόσφορες στην κοινωνία που γεννηθήκαμε. Στο κοινωνικόϊστορικό μας περιβάλλον, βρίσκονται, ανάμεσα στις άλλες και οι ανοιχτές σημασίες του διαφωτισμού, του ουμανισμού και της αυτονομίας που αποτελούν πλέον μέρος της κληρονομιάς της ανθρωπότητας.

Ένα άτομο λοιπόν, με την θατσερική έννοια του «δεν υπάρχει κοινωνία, μόνο άτομα», είναι απλώς ένα φανταστικό τέρας, μία κατακερματισμένη στενή αντίληψη ανίκανη να αντιληφθεί το κοινωνικοϊστορικό. Η ελευθερία του ατόμου είναι μία κοινωνική σημασία και δεν μπορεί να υπάρξει ούτε να γίνει αντιληπτή παρά σαν ομοούσια της κοινωνικής ελευθερίας.

Αυτό οι αναρχικοί το γνώριζαν, οι φιλελεύθεροι εξ αρχής το υποπτεύονταν. Κι όμως, τι σημαίνει κοινωνική ελευθερία;
Εδώ οφείλουμε να πούμε ότι οι ηθικές έννοιες που συζητάμε είναι πολιτικές έννοιες. Ο κλασικός αναρχισμός αστοχεί στο ζήτημα της εξουσίας, όπως ο φιλελευθερισμός στο ζήτημα του κράτους. Αν καταλάβουμε το κοινωνικοϊστορικό ως πεδίο ύπαρξης του ανθρώπου και το άτομο ως αδιαχώριστο από την κοινωνία, θα καταλάβουμε ότι μία μορφή εξουσίας υπάρχει ήδη ως κοινωνική θέσμιση στις σημασίες, στη γλώσσα, στη συνύπαρξη και αυτοδημιουργία μέσω της παιδείας. Αν υπάρχει κοινωνία και υπάρχει εξουσία, ως δύναμη πολιτική, ως αυτοθέσμιση, τότε από πού έρχεται αυτή η κοινωνία και αυτή η εξουσία;

Ο κλασικός φιλελευθερισμός επικαλείται τον θεό ως Λόγο, ορθολογική δύναμη, θεοποιώντας τον λειτουργικό ορθολογισμό και ορθολογικοποιώντας τον θείο. Προσφεύγει δηλαδή σε μία θεολογική θεμελίωση του ορθολογισμού, δίχως να αντιλαμβάνεται πως αυτό ισοδυναμεί με την άρνηση της εγκυρότητας των ίδιων του των τελεστικών κατηγοριών. Έτσι, καθίσταται λογικά δυνατός ο Αδαμικός άνθρωπος του Locke. Η Φύση, ως ύψιστη διάνοια φορτισμένη με ηθική δύναμη είναι η απάντηση του ρομαντισμού και των κλασικών αναρχικών. Η Φύση αυτή είναι μία ακόμη μορφή του θεού. Οι κλασικοί αναρχικοί αρνούνται κάθε εξουσία γιατί πιστεύουν ότι ο άνθρωπος είναι φύσει καλός. Όμως η Ιστορία έχει αποδείξει όχι μόνο ότι ο άνθρωπος είναι και καλός και κακός, αλλά και ότι οι κατηγορίες του Καλού και του Κακού έχουν νόημα μόνο για τον άνθρωπο.

Ο σύγχρονος αθεϊστικός διαφωτισμός των πλατειών και των εξεγέρσεων θέτει ως ζητούμενο την απεξάρτηση της κοινωνίας από κάθε εξωκοινωνική πηγή, κάθε μεταφυσική δικαίωση. Η κοινωνία

αυτοθεσμίζεται, και πάντοτε, πέραν κάθε θεσμισμένου καθεστώτος είναι παρούσα η θεσμίζουσα δύναμη της κοινωνικής και ιστορικής συλλογικής ύπαρξης των ατόμων. Από τη στιγμή που αυτό συμβαίνει, δικαιωματικά μπορούμε να αγωνιστούμε από κοινού για μία ρητή, συνειδητή αυτοθέσμιση. Αυτό προϋποθέτει την επίγνωση πως δεν υπάρχουν νόμοι της ιστορίας ή της αγοράς έξω από τη δραστηριότητα των ανθρώπων. Συνεπώς, δεν μπορούμε να παραχωρήσουμε την εξουσία σε καμία αυθεντία, δεν μπορούμε να απολέσουμε την ευθύνη μας για τις ζωές μας, δίχως να απολέσουμε την ελευθερία μας.

Έτσι, ηθικά, ο κλασικός αναρχισμός παρουσιάζεται σαν μία ανοιχτή γέφυρα μεταξύ του σοσιαλισμού και του φιλελευθερισμού, σε αντίθεση με την κλειστότητα και των δύο. Γιατί ο σοσιαλισμός θέτοντας την πίστη του στο «κοινωνικό» κράτος, έρχεται να υποστηρίξει το ολοκληρωτικό κράτος στην ακραία του μορφή, ενώ ο φιλελευθερισμός θέτοντας την πίστη του στην «ελεύθερη αγορά» υποστηρίζει την «ελευθερία» των εμπορευμάτων και το απολυταρχικό κράτος.

Ένας ελεύθερος άνθρωπος δεν μπορεί παρά να είναι ένας άνθρωπος που αποφασίζει για τα κοινά, ένας άνθρωπος που συμμετέχει σε ελεύθερους, προφανώς αμεσοδημοκρατικούς θεσμούς που διασφαλίζουν την αυτονομία της κοινωνίας. Η άμεση δημοκρατία είναι η πρόταση μίας κοινωνικής εξουσίας βασισμένη σε οριζόντια δίκτυα και διαρκείς τοπικές αυτοθεσμίσεις. Και η άμεση δημοκρατία είναι μια μορφή εξουσίας δίχως κράτος, βάσει της συνεχούς ανακλητότητας, του μη αποκλεισμού, της ατομικής δημιουργίας και της συλλογικής πράξης μέσω της διαρκούς λελογισμένης αυτοθέσμισης.

Οι φιλελεύθεροι, όπως και οι μαρξιστές εμφορούνται από μία στρεβλή εικόνα του ατόμου και το περιορίζουν σε οικονομικές κατηγορίες, σε παραγωγό ή εργαλείο. Στον φιλελευθερισμό όσον μας αφορά, αυτό είναι άμεσα συνδεδεμένο με την έννοια της ιδιοκτησίας. Ο Λόρδος Russell κατηγορεί ήδη τον Locke για την έμφαση που έδινε στο δικαίωμα της ιδιοκτησίας. Είναι γνωστή φυσικά η φράση που αποδίδεται στον Προυντόν, από την άλλη, πως

η ιδιοκτησία είναι κλοπή, την οποία δεν την εννοούσε και τόσο ο ίδιος.

Σήμερα, το ζήτημα της ιδιοκτησίας δεν τίθεται απλώς ως ζήτημα υπεράσπισης της ατομικής ή της συλλογικής ιδιοκτησίας. Η παγκόσμια κατάσταση φανερώνει πως είναι η ίδια η έννοια της ιδιοκτησίας που είναι προβληματική. Τόσο η κατάρρευση του πλανήτη, όσο και η κρίση των αγορών, φανερώνουν πού οδήγησε η φαντασιακή σημασία της ιδιοκτησίας, η οποία ενσαρκώθηκε στην μανία κυριάρχησης επί της φύσεως και στην αρρώστια της διαρκούς κερδοσκοπίας. Πολιτικά και φιλοσοφικά, το τέρας του νεοφιλελευθερισμού είναι η αρχή της ιδιοκτησίας αχαλίνωτη από τις πρώιμες ηθικές δεσμεύσεις περί γενικής ευημερίας. Πρέπει άραγε σαν κοινωνία και σαν ατομικότητες να εμμείνουμε στην υπαρξιακή επένδυση του νοήματος της ζωής μας σε πράγματα που απλώς δεν γίνεται να μας ανήκουν; Η ίδια η υφή του Χρόνου ως διαρκή αλλοίωση συνεπάγεται ότι τα εξωτερικά αντικείμενα είναι πάντοτε απλώς δανεικά, κι αν κάτι ανήκει ιστορικά στο άτομο αυτό είναι η μορφή της προσωπικής του δημιουργίας, όχι όμως το αντικείμενο της δημιουργίας του αυτό καθαυτό. Η απληστία οδηγείται να καλύψει το ηθικό κενό που άφησε η καπιταλιστική ανάπτυξη. Σήμερα, το κενό αποκαλύπτεται σαν κατάρρευση της μεσαίας τάξης. Αυτό που καταρρέει είναι ακριβώς οι ψευδεπίγραφες υποσχέσεις και η ασημαντότητα που δημιούργησε ο καταναλωτισμός. Το πρόβλημα είναι μήπως καταρρεύσει η ίδια η ανθρωπότητα.

Αν γίνει αυτό, θα γίνει μέσα από την εμμονή στην ιδιοκτησιακή λογική που επιβάλλεται ως αειφόρα κερδοσκοπία στις πανάρχαιες κοινωνικές λειτουργίες της ανταλλαγής και του εμπορίου. Έχει φανεί πως αυτός είναι ο δρόμος της συνολικής εξόντωσης και ένας δρόμος ηθικής και κοινωνικής εξαθλίωσης. Γιατί είναι γνωστό πως όταν εξαθλιώνεται ο δούλος, το ίδιο συμβαίνει και στον αφέντη. Η ιδιοκτησία ως κυριαρχικό δικαίωμα, όχι ως απόκτηση ενός αντικειμένου αλλά ως κυριότητα επί του αντικειμένου αντανακλάται σε όλους τους θεσμούς ενός νεοφιλελεύθερου κράτους ως κυριότητα των επιχειρήσεων πάνω

στον φυσικό πλούτο και ως κυριαρχία του κράτους πάνω στις κοινότητες. Δεν νομίζω πως τίθεται συζήτηση πως δεν μπορεί να υπάρξει ελευθερία αν οι άνθρωποι είναι μπλεγμένοι στα δίχτυα αόρατων οικονομικών δυνάμεων που στην πραγματικότητα είναι πολύ συγκεκριμένα ιδιοτελή συμφέροντα. Δεν μπορεί να υπάρξουν πολιτικοί θεσμοί αυτονομίας αν υπάρχει οικονομική υποτέλεια.

Αυτό το γνώριζε ήδη ο Σόλων, πριν τη θεμελίωση της αρχαίας άμεσης δημοκρατίας και προχώρησε στη σεισάχθεια. Οι σύγχρονες αναζητήσεις του κινήματος της αυτονομίας οδηγούν σε εγχειρήματα και δομές περιορισμένης οικονομίας. Δηλαδή, μίας οικονομίας που δεν εμφορείται από την ιδέα του κέρδους, αλλά της κοινωνικής αλληλεγγύης. Που δεν φέρεται από μανιακούς μοναχικούς εγωιστές αλλά από συνειδητά κοινωνικά άτομα, που αναγνωρίζουν πραγματικά τον άλλο ως κομμάτι του εγώ τους. Μία οικονομία που δεν παράγει πολιτική εξουσία αλλά ενισχύει τις πολιτικές δομές αυτονομίας. Μία οικονομία που ήδη οργανώνεται σε δίκτυα αυτοδιαχειριζόμενων κολεκτίβων, αυτόνομων παραγωγών/καταναλωτών και ελεύθερους κοινωνικούς χώρους. Διάσπαρτες νησίδες μέσα σε ένα παγκόσμιο πυκνό πλέγμα εμπορευματικών καπιταλιστικών συναλλαγών, προσφέρουν ένα πρότυπο οργάνωσης με όρους αμεσοδημοκρατίας και αυτοδιαχείρισης, που αγωνίζονται να επεκταθούν σαν τόποι και κόμβοι ελεύθερου δημόσιου χρόνου και χώρου. Δεν πρέπει να λησμονούμε ότι ο μετασχηματισμός του ευρύτερου κοινωνικού φαντασιακού είναι μία διαδικασία απρόβλεπτη και υπόρρητη που συμβαίνει σε διάφορους τόπους/περιοχές του κοινωνικοϊστορικού.

Κάθε άνθρωπος γεννιέται με το αυτονόητο δικαίωμα στην ελευθερία, την ισότητα και την αναζήτηση της ευτυχίας, έγραψε ο Jefferson. Αυτά τα λόγια οφείλουμε να τα ελέγξουμε κριτικά προκειμένου όχι να τα αποδομήσουμε, αλλά να τα ανακτήσουμε και να τα διευρύνουμε στο πρόταγμα της αυτονομίας.

Συνειδητή αποχή ή απόφαση ερήμην;

Δανάη Κασίμη

Βρισκόμαστε για δεύτερη χρονιά φέτος, μπροστά σε ένα εκλογικό αποτέλεσμα, το οποίο φαίνεται να είναι καθ' όλα συμβατό με τις απαιτήσεις των διεθνών λόμπι ή τουλάχιστον δε φαίνεται να προκαλεί καμία ανησυχία στις Βρυξέλλες. Έχουμε και πάλι μια κυβέρνηση συνεργασίας μεταξύ του ΣΥΡΙΖΑ και των ΑΝΕΛ, η οποία όμως έχει πλέον ξεφορτωθεί τους «αντιστασιακούς» της αριστερής πλατφόρμας. Εξάλλου, λόγω αυτής της αντίδρασης έχασε η κυβέρνηση τη δεδηλωμένη. Σε αυτές τις εκλογές παρατηρήθηκε η αύξηση του ποσοστού της αποχής με αποτέλεσμα να αμφισβητείται το εκλογικό αποτέλεσμα και η νομιμοποίηση της κυβέρνησης. Η αποχή αυτή μπορεί να εκφράζει είτε το γενικό αίσθημα ασημαντότητας που κυριαρχεί στους Έλληνες, ειδικά τα τελευταία 5 χρόνια, είτε ένα ρεύμα καταγγελίας και αγανάκτησης απέναντι στο πολιτικό σύστημα.

Αρχικά, το πρώτο πρόβλημα που ανακύπτει αφορά την αδυναμία έκφρασης των ανθρώπων που αποφάνθηκαν αρνητικά στο δημοψήφισμα απέναντι στο νεφελώδες ερώτημα «Ναι ή Όχι στα μέτρα που προτείνουν οι δανειστές». Το δεύτερο πρόβλημα εντοπίζεται στην πολιτική στάση που υιοθετεί το τμήμα του εκλογικού σώματος που επέλεξε να απέχει τελικά από τις κάλπες λόγω της αδυναμίας αυτής ή λόγω του γενικότερου κλίματος απαξίωσης του πολιτικού status quo.

Είναι αυτονόητο ότι, σε μια εποχή όπου το δημοψήφισμα και η επίκληση της λαϊκής βούλησης έγινε τελικά για λόγους παγίδευσης των πολιτών στα στενά όρια του δόγματος TINA (There is no alternative) παρά για την αποκατάσταση της δημοκρατίας, η αποχή από τις κάλπες θα παρουσιάζει διαρκώς αυξητικές τάσεις. Το θέμα είναι όμως ότι αυτή η αποχή επεκτείνεται συνολικά στην ενασχόληση με τα κοινά, η οποία έχει επίσης

ευτελιστεί ως έννοια. Οι αντιπρόσωποί μας, κατέχουν το μονοπώλιο της πολιτικής, γεγονός που φαντάζει μονόδρομος. Παραλλήλως, αντιλαμβανόμαστε ότι ένα μέτωπο πανευρωπαϊκό κατά της λιτότητας είναι πιο αναγκαίο από ποτέ και σίγουρα εφικτό. Η συγκρότησή του βέβαια δεν μπορεί να πραγματοποιηθεί από αντιπροσώπους που συνδιαλέγονται με τα διεθνή λόμπι και τους εκπροσώπους των χρηματαγορών, πρακτική που παρουσιάζεται επίσης ως μονόδρομος και «αναγκαίο κακό» από τους πολιτικούς ολιγάρχες. Επομένως, το κύμα απελπισίας και ματαιότητας που έχει κατακλύσει την Ελλάδα, είναι κάτι παραπάνω από λογικό και κατανοητό όμως τα όριά του φτάνουν έως το νοητικό εκείνο σημείο όπου οι Έλληνες μπορούν να φανταστούν τους εαυτούς τους ικανούς να διαχειριστούν τις ζωές τους.

Από την άλλη πλευρά, η δημιουργία του κόμματος της λαϊκής ενότητας, συσπείρωσε έναν κόσμο προερχόμενο από τα ευρύτερα τμήματα της αριστεράς και σε πρώτη φάση προκάλεσε τουλάχιστον το ενδιαφέρον του τμήματος των Ελλήνων, οι οποίοι είχαν ζαλιστεί από την «κατραπακιά» της υπογραφής του τρίτου μνημονίου και μάλιστα από μία αριστερή κυβέρνηση που δημιούργησε σχεδόν σε όλους μας (ας είμαστε ειλικρινείς) προσδοκίες για μείωση της ανεργίας, διαφύλαξη των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και αξιοπρεπή διαβίωση. Στις καταστατικές αρχές υπήρχαν έννοιες όπως κοινωνική δικαιοσύνη, ελευθερία, ισότητα, άμεση δημοκρατία και θεωρητικά θα μπορούσε να αποτελέσει τη σανίδα σωτηρίας για τους «απογοητευμένους». Η λαϊκή ενότητα, μέσα σε δύο εβδομάδες απέκτησε μορφή κόμματος και κατόρθωσε να λάβει μέρος στις εκλογές με διαδικασίες φαστ τρακ. Η απεύθυνσή της περιορίστηκε στα πρώην στελέχη των γνωστών ως συνιστωσών του ΣΥΡΙΖΑ και σε ένα μέρος της ΑΝΤΑΡΣΥΑ. Ίσως βέβαια να μου διαφεύγουν και κάποιες άλλες αριστερές ομάδες αλλά αυτό δε σώζει την κατάσταση. Εκείνο που έχει πραγματικά σημασία είναι ότι το νέο αυτό κόμμα, που προσπάθησε να αγκαλιάσει το ορφανό «ΟΧΙ» του ελληνικού λαού, ουδέποτε απευθύνθηκε στα κινήματα βάσης. Έγινε ένα αόριστο κάλεσμα στους έλληνες που ψήφισαν «ΟΧΙ» και περιορίστηκαν σε μια ευκαιριακή ερμηνεία της λαϊκής αυτής ετυμηγορίας. Αγνόησαν το γεγονός ότι μεγάλο τμήμα αυτών

των ψηφοφόρων ήθελε απλώς έναν γοητευτικό ηγέτη, ο οποίος μάχεται με τα θηρία και τελικά ξανασηκώνεται. Ήθελαν μια λύση που δε θα προκαλέσει κοινωνική έκρηξη ή τουλάχιστον μια λύση όσο γίνεται πιο αναίμακτη. Επειδή λοιπόν, η ΛΑΕ προσέφερε, στα μάτια της κοινωνίας, ακριβώς αυτό που προσέφερε και ο ΣΥΡΙΖΑ, φάνηκε, με την πολυτιμότατη βοήθεια των media, σαν μια φράξια αποστατών που είχε σχέδιο να οδηγήσει τη χώρα στην απόλυτη καταστροφή. Έτσι, αδυνατώντας να προτείνει κάτι νέο ή έστω να ανοίξει έναν ευρύτερο κοινωνικό διάλογο, εγκλωβίστηκε στον κυκεώνα της ανάθεσης και δεν κατάφερε να συγκροτήσει ή να εμπνεύσει τη δημιουργία ενός σύγχρονου επαναστατικού μετώπου.

Είναι φανερό ότι η λύση στην κατάρρευση του πολιτικού συστήματος δεν μπορεί να αναζητηθεί στα πλαίσια του υπάρχοντος κοινοβουλευτικού οικοδομήματος και εκεί ακριβώς είναι που έχασε την μπάλα η νέα προσπάθεια της ΛΑΕ. Η ανησυχία μας όμως θα πρέπει να εστιαστεί και στο κοινωνικό τμήμα της μηδενιστικής απολιτικ αποχής. Καθημερινά, παρακολουθούσε κανείς πολιτικές συζητήσεις, οι οποίες συνήθως περιορίζονταν στην έκφραση της αγανάκτησης, της οργής ή ακόμη και της μεμψιμοιρίας των συμμετεχόντων. Σε κάθε περίπτωση όμως, ήταν ιδιαίτερα ενδιαφέρον το γεγονός ότι ένας στους δύο κατέληγε ότι θα απέχει από τις κάλπες. Εξαιρώ από την ανάλυση, εκ των προτέρων, τους συνειδητά απέχοντες, οι οποίοι δραστηριοποιούνται ενεργά σε πολιτικές οργανώσεις, σχήματα, κινήματα, κοινωνικά κέντρα κλπ. Αυτοί επιδεικνύουν σταθερή και έντιμη στάση. Οι άνθρωποι όμως, οι οποίοι ούτε ψηφίζουν, ούτε συμμετέχουν σε οτιδήποτε συλλογικό και γενικώς έχουν απαξιώσει κάθε έννοια συνδιαμόρφωσης και αδιαμεσολάβητης δράσης, πρέπει να σκεφτούν σοβαρά τις συνέπειες αυτής της επιλογής.

Το υπάρχον παγκοσμιοποιημένο «πολιτικό» σύστημα, είναι σχετικά σταθερό, ισχυρό και οχυρωμένο τόσο ώστε οποιαδήποτε ρωγμή δημιουργηθεί, είναι έτοιμο να την αντιμετωπίσει. Αυτή η οπτική δεν κρύβει καμία απαισιοδοξία. Φαίνεται να είναι η πραγματικότητα. Είναι γνωστό ότι για να απειληθεί το σύστημα, οι ρωγμές θα πρέπει να είναι ποικίλες, συντονισμένες, ίσως

και παράλληλες. Το μόνο σίγουρο είναι ότι η μανιώδης αυτή εξατομίκευση που εκφράζεται από την πλειοψηφία των απεχόντων από τα κοινά, είναι εντελώς συντηρητική και δυστυχώς υποδηλώνει οπισθοχώρηση και λιποταξία. Το “απέχω από τις κάλπες” για έναν σύγχρονο άνθρωπο που αντιμάχεται τις αξίες και την ανελέητη βία του υπάρχοντος συστήματος, προϋποθέτει και την ταυτόχρονη συμμετοχή του στην πολιτική κίνηση της κοινωνίας. Ατομικές λύσεις δεν υπάρχουν. Μόνο ατομικές πρωτοβουλίες, οι οποίες αλληλοπλέκονται, συνθέτουν και δημιουργούν μέσα από αυτή τη διαζευκτική σύζευξη κάτι πραγματικά ελπιδοφόρο. Η «σκέτη» αποχή ισοδυναμεί με το τίποτα και είναι το ίδιο συμφέρουσα για τους υπάρχοντες θεσμούς-όργανα των παγκόσμιων ελίτ όσο και η τυφλή και άνευ όρων ψήφος.